

Lesja kommuneplan 2007 – 2020

Vedtatt i kommunestyret 21.06.07

Forord

Revisjon av den tidligere kommuneplanen for 1991-2002 ble besluttet av Lesja kommunestyre i 2002. Planutvalg for revisjonen er formannskapet. Rådmannen har det administrative ansvaret med bistand av en prosjektkoordinator og en prosjektgruppe bestående av fagansvarlige fra administrasjonen i kommunen. En referansegruppe av nøkkelpersoner som representerer aktiviteter med verdiskaping, velferd og verneinteressene i bygda er trukket inn etter behov. Arbeidet med arealdelplaner har foregått fortløpende, mens arbeidet med samfunnsdelen først kom i gang for alvor i 2006.

Planutvalget, kommunestyret, prosjektgruppen og medlemmer av referansegruppen har hatt en rekke samlinger for klarlegging av utfordringer og muligheter på kommunens virksomhetsområder. Det ble tidlig formet en visjon og overordnet mål for Lesjasamfunnets videre utvikling. For å underbygge perspektiver, mål og strategier er det lagt vekt på medvirkning av folkelige-, næringslivs- og vernemessige interesser. Grendenes utvikling har vært viet oppmerksomhet med medvirkning og innspill på grendenivå. For å gi ungdom i Lesja mulighet for medvirkning har det også vært kontakt med skolene. Aktørene takkes for konstruktiv og aktiv medvirkning.

Det er bygget på erfaringer med den tilsvarende planen for Lesja for perioden 1991 – 2002. Planer for Oppdal, Øvre Eiker og Nord-Fron kommuner har i tillegg tjent som gode eksempler for oss.

Planen har følgende oppbygging:

- Retningsgivende visjon og overordnet mål for Lesjas utvikling er gitt i kapittel 1.
- Politiske hovedlinjer for veivalg er behandlet i kapittel 2.
- Langsiktige føringer for videre handling er konkretisert i kapittel 3.
- I kapittel 4 gis hovedmål for fagsektorenes virksomhetsområder og oppfølging.
- Vedlegg 1 inneholder innspill fra hver av Lesjas grender om status og forventninger til egen utvikling i samarbeid med kommunen.
- Vedlegg 2 & 3 gjelder referanselitteratur og statistiske indikatorer for overvåking av Lesjas utvikling.

Planutkastet ble i mars 2007 forelagt Fylkesmannen og Oppland Fylkeskommune, og faglige kommentarer fra fylkets plangruppemøte om utkastet er innarbeidet. Planutvalget i Lesja kommune behandlet planutkastet 18.04.07, foreslo tilføyelser som nå er innarbeidet, og vedtok at dokumentet legges ut på høring.

Samfunnsplanens tekstdel leder opp til fastleggelse av planprogrammet for ferdigstillelse og politisk vedtak om kommunens helhetlige plankart, med retningslinjer og juridisk bindende arealbruksbestemmelser. Etter behandling og vedtak av arealplanen, skal både den, samfunnsplanens overordnede mål, og planens strategiske føringer legge grunnleggende premisser for kommunens videre utvikling.

Lesja kommune april 2007

Per Dag Hole
Ordfører

Tor Ziegler
Prosjektkoordinator

Stein Løkken
Rådmann

INNHold Lesja kommuneplan 2007 – 2020	Side
Forord	1
1. Planens overordna føringer	3
1.1 Kommunens føringer	3
Visjon	
Overordna mål	
1.2 Overordna perspektiver og politiske føringer fra stat og fylkeskommune	4
1.3 Samordna plansystem med målstyring	5
2. Lesja i dag og i framtida – hovedutfordringer og veivalg	6
2.1 Hovedutfordringer	6
2.2 Politiske hovedlinjer	6
Lesja skal bestå som egen kommune med høy velferd	6
Landbruket prioriteres	6
Næringslivet må stimuleres til ekspansjon – reiselivets potensial	7
Behov for sterkere profilering og markedsføring	7
Man kan ikke lykkes i markedet uten å forstå kunden	7
Kommunens fokus og rolle for næringsutvikling og kundeservice	8
Nærings- og yrkesrettet kompetanseving	8
Utbyggingsavtaler, finansieringsordninger	8
Overordnet arealforvaltning	9
Områder med spesiell turist- og reiselivsutvikling	9
Grendeutvikling basert på egenart	9
Begrenset tjenestespekter, kommunikasjoners betydning	9
Muligheten for sentralisering og økt tjenstespekter innabygds	9
Egeninitiativ, etterspørsel og kommunal stimulans	10
2.3 Kommunens motto	10
3. Strategiske føringer	10
3.1 Styrke bosettingen	10
3.2 Lokaldemokrati og utviklingsrettet organisering	12
3.3 Verdiskaping og næringsutvikling	16
3.4 Velferd	18
3.5 Vern og samfunnssikkerhet	20
4. Sektorvirksomhetenes hovedmål	22
4.1 Næring og utvikling	23
4.2 Kultur og kirke	24
4.3 Oppvekst og kompetanse	25
4.4 Helse og omsorg	26
4.5 Miljø, samfunnssikkerhet, areal- og ressursforvaltning	27
4.6 Teknisk service og infrastruktur	28
4.7 Organisasjon, økonomi og forvaltning	29
4.8 Regionalt og interkommunalt samarbeid	30
Vedlegg 1: Innspill fra grendene:	32
Vedlegg 2: Referansedokumenter	46
Vedlegg 3: Utviklingsindikatorer, - "Basis 2006"	47

1. PLANENS OVERORDNA FØRINGER

1.1 Kommunens føringer

Retningsgivende visjon for kommunens virke for perioden 2007 – 2020 er:

”Lesja skal være et produktivt og livskraftig bygdesamfunn og reisemål med internasjonale attraksjoner”;

Kommunen skal preges av målrettede tjenester, bærekraftig ressurs- og kulturforvaltning, og reiselivsutvikling. Vi ønsker å arbeide for å ha sosial trygghet og gode oppvekst- og levekår. Grunnlaget for å oppnå målsettingene er innbyggernes dyktighet og Lesjas beliggenhet og naturkvaliteter.

Overordna mål for kommunen er å opprettholde og styrke bosettingen, næringslivet og kompetansen i Lesja.

Delmål (DM) og virkemidler for realisering av det overordnede målet i samfunnsplanen er å:

1. Utvikle bygdas arbeidsmarked og redusere økonomisk sårbarhet;
2. Styrke arbeidsmarkedet og karrieremuligheter for kvinner;
3. Fremme yrkesmuligheter, lærling- og praksisordninger som kan tiltrekke ungdom til å velge Lesja som bo- og arbeidssted;
4. Videreutvikle boligmarkedet og den lokale tekniske- og rekreasjonsmessige infrastrukturen;
5. Opprettholde høy kvalitet i bygdas opplæringsmiljøer og tilstrekkelig antall barnehage- og skoleplasser;
6. Opprettholde kapasitet og den høye kvaliteten i helse- og omsorgstilbudene i Lesja;
7. Videreutvikle steder, tiltak og aktiviteter som kan underbygge det sosiale miljøet og lokale mangfoldet;
8. Vise åpenhet for innflytting og innflyttere;
9. Fremme bærekraftig forvaltning av kommunens landbruks-, utbyggings-, vassdrags- og verneområder og videreutvikle gavnlige næringsmessige bruk i disse områdene;
10. Ivareta forebyggende samfunnssikkerhetshensyn i relevante planer, og med nødvendig beredskap, rutiner og dokumentert lokalkunnskap for krisehåndtering
11. Utnytte det enkelte grendelags og lokalområdes konkurransemessige fortrinn i videre utvikling av kommunen.
12. Fremme lokaldemokratiet
13. Delta i interkommunalt og regionalt samarbeid til fremme av fellesinteresser rundt næringsutvikling, kompetansestyrking, kulturelle tiltak, samfunnssikkerhet og bærekraftig naturforvaltning.
14. Ha en utviklingsrettet organisasjon og opprettholde inntekter og en personal- og økonomiforvaltning som er fleksibel og fremmer kostnadseffektivitet og kunderettet tjenesteyting.
15. Profilere og markedsføre Lesja
16. Næringsutvikling, kultur & opplevelser og kompetansebygging prioriteres gjennomgående

Utviklingen i forhold til det overordnede målet vil være indikatorer for måloppnåelse. Statistiske indikatorer er gitt i vedlegg 3. Det overordnede målet og utfordringene skal prioriteres og styres i et samordnet plansystem med økonomiplanlegging, fireårs handlingsprogrammer og ettårs tiltaksplaner for kommunens faglige aktivitetsområder som er:

- Næring og utvikling
- Kultur og kirke
- Oppvekst og kompetanse
- Helse og omsorg
- Miljø, samfunnssikkerhet, areal- og ressursforvaltning
- Teknisk service og infrastruktur
- Organisasjon, økonomi og forvaltning
- Interkommunalt og regionalt samarbeid

1.2 Overordna perspektiver og politiske føringer fra stat og fylkeskommune

Kommunens visjon, mål og prioriterte områder må ses i sammenheng med et bakteppe av nasjonale og globale utviklingstrekk samt politiske føringer fra stat og fylkeskommune. Boks 1.1 karakteriserer vesentlige nasjonale utviklingstrekk. Boks 1.2 gjengir nasjonale mål og føringer for utvikling av bygd og by i landet. Boks 1.3 synliggjør prioriterte utviklingsmål og veivalg i fylkesplanen for Oppland 2005 – 2008.

Boks 1.1: Hentet fra NOU 2003:19 Makt og demokrati Sluttrapport fra makt- og demokratiutredningen

Den norske stat er blitt en oljestat med omfattende eierskap i næringslivet og store fondsavsetninger. Dette er det nye grunnlaget for en bred forsyningspolitikk overfor befolkningen, mens det opprinnelige grunnlaget for omfordeling og nasjonale fellestiltak – bred folkelig mobilisering – har smuldret opp. Utnyttelsen av fellesressurser som fisk og fossekraft er i ferd med å bli privatisert og konsentrert på få hender, mens landbruket presses tilbake av internasjonale handelsregimer. Den økonomiske ulikheten er økende, særlig gjennom kapitalinntekter og næringslivsledere med lønnsnivå og bonusordninger som tilpasser seg et mer internasjonalt næringsliv.

Den mest sentrale endringen av maktforhold i Norge er at demokratiet i grunnbetydningen folkestyre – et formelt beslutningssystem gjennom flertallsvedtak og folkevalgte organer – er i tilbakegang.

Vi påvirkes i økende grad av globaliseringen, internasjonale markedskrefter og avtaleverk som inngås blant annet gjennom Verdens handelsorganisasjon (WTO), EU-direktiver og FN- konvensjoner. Både internasjonale og nasjonale rammer gir føringer og styringssignaler gjennom lovverk, bestemmelser og fylkeskommunalt planverk.

Boks 1.2: Fra St.meld.nr.21 Hjerte for heile landet, Om distrikts- og regionalpolitikken

Regjeringa vil gi folk reell valfridom i kvar dei vil bu, og leggje grunnlaget for å ta heile landet og dei ulike naturressurane i bruk. Regjeringa har eit sterkt ønske om at alle menneske i heile landet skal kunne utvikle evnene sine og leve gode og meningsfulle liv. Ein kan oppnå det gode livet på mange måtar, både i by og bygd.

Regjeringa har som overordna mål i distrikts- og regionalpolitikken å leggje til rette for likeverdige levekår i heile landet og oppretthalde hovudtrekka i busetnadsmønsteret. Politikken skal medverke til ei balansert utvikling mellom by og land. Auka verdiskaping og styrkt lokal- og regional vekstkraft er både eit verkemiddel for å få dette til og et mål i seg sjølv. Norge har mange næringsmiljø med særlige kvalitetar og store stadbundne ressursar som gir grunnlag for busetnad og næringsverksemd over heile landet.

Skatter, avgifter og selektive støtteordninger virker også styrende. Dette avgrenser kommunenes handlingsrom. Samtidig lastes stadig flere offentlige forvaltningsoppgaver over på kommunene, ofte uten friske penger. Innenfor disse rammene påtar kommunen seg rollen som tjenesteyter og samfunnsutvikler. I spillerommet for kommunalpolitikk kan egen velferd og utvikling underbygges og fremmes.

Boks 1.3 Mulighetenes Oppland, - fra fylkesplanen 2005 - 2008

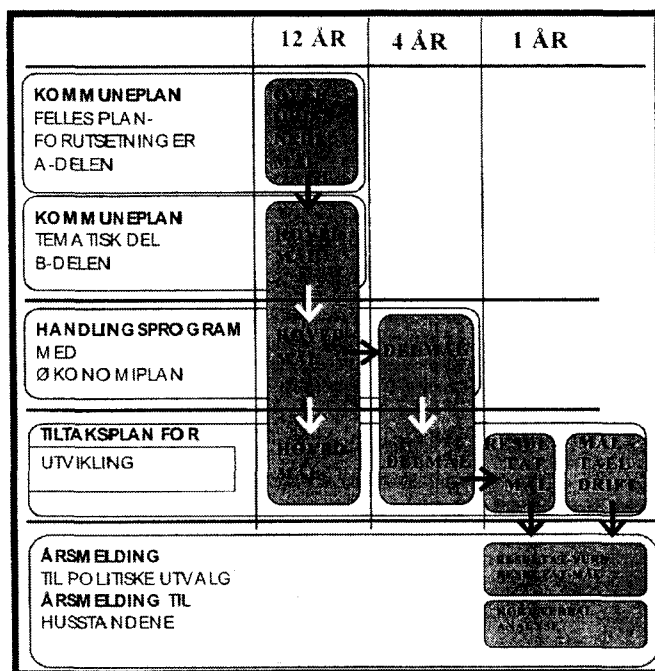
- Oppland skal være et fylke preget av befolkningsvekst, trivsel, bolyst, nyskaping og høy kompetanse.
- Oppland skal ligge i forkant når det gjelder samhandling med befolkningen, kommunene, andre fylkeskommuner, kompetansebedrifter og andre utviklingsaktører. Oppland tar mål av seg til å bidra til et levende folkestyre.
- Oppland fylkeskommune skal være en aktiv pådriver for utvikling, nyskaping, samhandling og optimisme i Innlandet.
- Oppland skal utvikle og styrke innbyggernes kompetanse, bidra til økt fokus på forskning og utdanning, og styrke konkurransekraften i Innlandet og være internasjonalt orientert.
- Prosjektet "Fritt Fram" skal videreutvikles til å være et effektivt redskap for å nå Oppland fylkes mål om utvikling og optimisme.
- Oppland fylkeskommune vil bidra til at fylket får et løft innenfor kulturbasert næringsutvikling, landbruk, turisme, reiseliv, industri og kompetanse.
- Oppland vil bevisst satse på egne fortrinn i samarbeid med kommuner, fylkeskommuner og andre samarbeidspartnere til Innlandets beste.

Vedlegg 2 gir oversikt over andre offentlige dokumenter som har vært nyttet som referanseramme for samfunnsplanen.

1.3 Samordnet plansystem med målstyring

I det følgende opereres det med et samordnet målhierarki for kommunens plansystem som består av denne langsiktige 12-årsplanen, 4-års faglige handlingsplaner, 1-års tiltaksplaner, og økonomiplanen:

- Overordna mål og tilhørende delmål (DM) gjelder utviklingen av kommunesamfunnet som helhet, og gjennomgående for hele planperioden 2007-2020, se 1.1 på side 3. Målene skal være retningsgivende for arbeidet både i politiske organer og i kommunenes administrasjon. De er også retningsgivende for samarbeid med andre viktige aktører for kommunens utvikling.
- Kommunens organisasjon for virksomhetsområdene (se 1.1) skal fra forskjellige faglige vinkler bidra til kommunens totale utvikling. Kommuneadministrasjonen lager mer praktiske handlingsplaner som rulleres hvert fjerde år. For sin virksomhet har hvert område ett eller flere langsiktige hovedmål som er faglig retningsgivende for hele perioden 2007-2020. Disse er gjengitt i kapittel 4 i denne planen, side 22 - 30. Der gjengis også hvilke andre delplaner de gjelder for.
- Ved hver 4-års rulling av handlingsplanene defineres det mer konkrete utviklingsmål for neste 4-årsperiode i hver faglige plan. Handlingsplanene har sammenheng med kommunens økonomiplan. For hvert utviklingsmål fastsettes hvilke deler av administrasjonen som har oppfølgingsansvar.
- Samsvarende med 4-årsplanene utarbeides årlige tiltaksplaner med konkrete resultatmål. Resultatmålene skal oppnås i det kommende året og være etterprøvbare for å kunne vurdere måloppnåelse. Tiltaksplanene har direkte sammenheng med kommunens årsbudsjett. Resultatvurdering i forhold til resultatmålene inngår i kommunens årsmeldinger.
- Kommunestyrets politiske hovedlinjer og veivalg for samfunnsplanleggingen er gjengitt i kapittel 2 som grunnlag for administrasjonens anbefalte elementer og føringer for handling i kapittel 3.

Figur 1. Samordnet plansystem.

Tilsvarende målstyringssystem praktiseres nå i en rekke kommuner. Denne figuren er og redegjørelsen ovenfor er med noen tilpasninger "lånt" fra Oppdal kommune.

Kommunens målstruktur, interne rutiner og virksomhet legger med dette opp til klarere ansvarsforhold i forhold til styring, mål og midler. Etterlevelse og gjennomføring i forhold til målsettingene skal overvåkes. Plansystemet sikrer på denne måten at det er sammenheng fra de overordna målene ned til de årlige prioriteringene i virksomhets- og tiltaksplanene.

De tematiske virksomhetsområdene er ikke fullstendig i samsvar med nåværende politisk og administrativ organisering. Derfor må alle deler av kommunens forvaltning forholde seg til det overordnede målet med delmål (DM) i 1.1. På denne måten styrkes helhetssynet og samordningen. Vedlegg 3 viser hvilke indikatorer som skal nyttes for å følge videre utvikling av bosetting, befolkning, arbeidsplasser/-verdiskaping, velferd og vern i Lesja.

2. LESJA I DAG OG I FRAMTIDA

2.1 Hovedutfordringene

Lesja står overfor disse fem hovedutfordringene:

1. Opprettholde bosettingen

Folkemengden i Lesja er avtagende. Stabilisering er avhengig av trivsel, arbeidsplasser, boliger og innbyggernes bosteds- og yrkesvalg.

2. Utviklingsrettet organisering i kommunen

Næringsmessig og kulturrettet samspill internt, lokalt og regionalt kan styrkes. Likeledes lokaldemokratiet. Lesjas attraksjoner og muligheter kan profileres og markedsføres klarere både innad og utad i konkurransen med andre aktører.

3. Styrke verdiskapingen

Landbrukets effektivisering gir økt verdiskaping, men færre arbeidsplasser. Flere sysselsettingsmuligheter og et mer variert næringsliv må skapes. Nye initiativer ønskes velkommen. Naturbasert reiseliv, turisme og kulturlivets verdiskaping har stort potensial i Lesja. Nordvestlandet er det sikreste markedet for Lesjas reiselivstilbud.

4. Sikre velferden

Lesja ligger i tet på levekårsstatistikken. Bosettingen avhenger av en kombinasjon av faktorer som gir bolyst. Vilkår for oppvekst, helse og omsorg er vesentlige. Velferd gir økt trivsel for alle.

5. Ivareta vernehensyn og samfunnssikkerhet

Naturområdene og den lokale kulturen, kulturminner og kulturlandskapet danner grunnlaget for Lesjas identitet og attraksjon. Det er et stort potensial for verdiskaping i kombinasjonen "vern og bruk". Trygghet for menneske- og naturskapte farer og ulykkeshendelser må sikres.

2.2 Politiske hovedlinjer og veivalg

Sett i lys av mål og utfordringer vil kommunen de nærmeste årene bygge på følgende politiske føringer:

2.2.1 Lesja skal bestå som egen kommune med høy velferd

Etter en samlet vurdering ønsker Lesja å bestå videre som egen kommune. For å utnytte kommunens ressurser og muligheter optimalt, må det vises evne til å se bygda som en enhet og i mindre grad som en arena for innbyrdes konkurranse. Ut fra sine forutsetninger vil kommunen delta i interkommunalt og regionalt samarbeid som fremmer fellesinteresser i regionen. Lesja ønsker å opprettholde sitt høye velferdsnivå med gode oppvekstvilkår, helse- og omsorgstjenester, - basert på befolkningens produktivitet. Kommunens veivalg for planperioden 2007 - 2020 forankres dertil i det naturgitte ressursgrunnlaget med nærings- og markedsmessige muligheter Lesja har.

2.2.2 Landbruket prioriteres

Næringslivet i Lesja er forholdsvis ensidig, hvor landbruket står sterkt og sysselsetter 32% av arbeidsstyrken i kommunen. Det vises sterk vilje til satsing, blant annet med oppkjøp av melkekvoter og nydyrking. Videre utvikling av landbruket skal prioriteres. Det er usikkerhet om fremtidige rammebetingelser (WTO og EU), men kommunen legger til grunn at norsk matproduksjon skal opprettholdes og gis vilkår som dyktige næringsutøvere i landbruket kan leve med. Jordvernet verdsettes høyt. Kommunen vil føre en forholdsvis streng praksis i spørsmål om omdisponering og oppdeling av dyrka mark. I spørsmål om rasjonaliseringssalg og sammenslåning av mindre bruk vil det legges vekt på god eiendomsutforming, driftsmessig gode løsninger og god bygningsteknisk tilstand. Samdriftsløsninger aksepteres. Nasjonale føringer for vern av rovvilt representerer en stor utfordring i forhold til utnyttelse av beitearealer. I Lesja vil det fortsatt arbeides for tiltak som gjør utnyttelse av beitearealene i utmarka mulig i kombinasjon med rovviltvernet.

Samspill med landbruket vil være gunstig for reiselivet, hvor muligheter åpnes for gårdsturisme, bevaring av kulturlandskapet, og annen bærekraftig utnyttning av utmarksressursene og kommunens nasjonalpark- og verneområder. Effektiviseringen med ytterligere mekanisering og samdrifter i landbruket medfører imidlertid at total sysselsetting er avtagende og arbeidskraft fristilles, men hvor samspill med blant annet reiselivet kan bidra til å fange opp lediggjort arbeidskraft. Attåtnæringer kan bli vesentlige for sysselsatte og bosetting i landbruket. Videreforedling av næringsmidler har muligheter. Det er større tilvekst enn avvikling i skogbruket. Skogsdrift, utnyttning og foredling av trevirke skal gis videre utviklingsmuligheter. Trevarebedriftene er viktige i Lesja.

2.2.3 Næringslivet må stimuleres til ekspansjon, - reiselivets potensial

For å opprettholde bosettingen er det nødvendig med ekspansjon av eksisterende og nye virksomheter. Gjeninnføring av differensiert arbeidsgiveravgift kan gi sterkere insentiver for bedrifts- og/eller filialetableringer av ulike slag i Lesja. Kommunen vil stimulere til at nye- eller filialvirksomheter etablerer seg i Lesja, også utenom landbruk og reiseliv.

Det eksisterende næringsclusteret i Lesja for bygg, anlegg, service, kultur- og opplevelsestilbud til reiselivet har allerede muligheter for å ta en større andel av virksomhetene med Bjorlis utbygging som bør utnyttes. Samlet indikerer en gjennomgang av regulerte områder i Lesja et potensielt byggevolum på mer en 1.000 hytte-, leilighets- og boligenheter i planperioden. Dertil mer enn 36 - 46 nye driftsbygninger for landbruket. Fremover vil kommunen søke å holde en jevn utbyggingstakt, med kapasitet oppad 80 til 100 hytter årlig i planperioden. Ekspansjonen vil først kanaliseres til områder med nærhet til allerede tilrettelagt infrastruktur. Infrastrukturutbyggingen prioriteres ellers der den gir størst langsiktig avkastning, og som gir miljøvennlige og kostnadseffektive løsninger. Biologiske kretsløpsteknologiløsninger kan vurderes for kloakk i hytteområder hvor avstand til kommunalt avløp er stor. Samfunnssikkerhet og miljøvirkninger skal vurderes i alle forhold rundt utbygginger.

Lesjas store utmarksressurser og beliggenhet gir store muligheter for videre reiselivsutvikling. Dette gjelder særlig i forhold til ressurssterke befolknings- og kommunikasjonssentra i Møre og Romsdal, og for gjennomfartsturister til og fra fjordområdene. Det gjelder også det Europeiske og internasjonale reiselivsmarkedet, som søker kvaliteter og opplevelser av den art Lesja kan tilby.

2.2.4 Behov for sterkere profilering og markedsføring

Reiseliv er den globalt største vekstnæringen, og Norge er et ettertraktet reisemål. Men Lesjas attraksjoner er lite kjent for omverdenen. De nylig etablerte nasjonalpark- og verneområdene er et trekkplaster. Natur- og kulturbaserte attraksjoner må videreutvikles og gjøres kjent både nasjonalt og internasjonalt, blant annet sammen med nabokommuner organisert i "Nasjonalparkriket", og like meget sammen med nabokommuner og byer i vestlige fjordområder. Det satses videre på prosjektet "Villreinfangsten som verdensarv" med faglig forankring i Lesja. Verdensarvprosjektet kan bli viktig for profilering av Lesja som internasjonalt reisemål.

2.2.5 Man kan ikke lykkes i markedet uten å forstå kunden

Utformingen og markedsføringen av tilbudet bestemmer hvem som er potensielle kunder. Målgruppene Lesja ønsker å prioritere med reiselivstilbud er:

1. Familier som søker vintersport så vel som helårs opplevelsesmuligheter, overnattingsopphold og fritidsboliger av tidsmessig standard og høy kvalitet.
2. Profesjonelle vintersportsarrangementer, treningssamlinger og andre typer konferanser og arrangementer året rundt.
3. Internasjonal natur-, kultur- og temabasert turisme/geoturisme.
4. Camping-, friluftslivs- og gårdsturisme.

Disse målgruppene ønsker og behov må styre videre utforming av produkter og markedsføring.

2.2.6 Kommunens fokus og rolle for næringsutvikling og kundeservice

Overordnet mål for 2007 – 2020 er å styrke næringsliv og bosetting. Ved alle større nyinvesteringer må om/eller hvordan satsingen vil bidra til næringsutvikling, nye arbeidsplasser og bosetting vurderes. Kommunens organisasjon må styrkes for utviklingsrettede oppgaver og strategier. Organisasjonen må også tilrettelegges ytterligere med vekt på kunderettet offentlig tjenesteyting, service og informasjon. Et servicetorg med filialer både på Bjorli og Lesja kan etableres etter modell fra andre kommuner.

2.2.7 Nærings- og yrkesrettet kompetanseheving

Arbeidsplasser hvor det er behov arbeidskraft i Lesja nå og i kommende år er særlig innenfor håndverk og servicevirksomhet. Disse eksisterer alt i kommunens reiselivsrettede utbyggingsområder, men betjenes i betydelig grad utenfra. Det skal samarbeides med lokalt næringsliv om å etablere flere plasser for lærlinger som kan tilbys ungdom i bygda og bidra til deres langsiktige bosettingsvalg. Lærlingplasser bør også kunne tilbys i landbruket. Det er dertil viktig å holde kontakt med utdanningsutflyttet ungdom om mulighetene Lesja har å tilby. Selvfølgelig er det også stor åpenhet for innflyttere både fra innland og utland, som f.eks. til Nederlandere som allerede søker bosetting i Lesja.

Landbruket er mannsdominert, mens sysselsetting for kvinner er vesentlig innenfor omsorg og kulturaktiviteter. Det er ønskelig med flere arbeidsplasser for kvinner og for arbeidskraft som fristilles ved effektivisering i landbruket. Blant annet i samarbeid med Lesja studiesenter kan det utvikles og tilbys kompetansehevende tilbud for reiselivsrettet virksomhetsetablering og forretningsdrift. Forretningsmessig og serviceorientert kompetanse og atferd er svært viktig å videreutvikle i Lesja.

2.2.8 Økonomisk handlingsrom

Prioriteringer og satsinger forutsetter dertil at kommunen opprettholder kompetanse og økonomisk rom for handling, tilsvarende eller bedre enn den man har i dag. Det må fortsatt arbeides for å beholde og utvikle dagens kompensasjoner for avgitte naturressurser til både kraftproduksjon og verneformål, samt for å påvirke sentrale myndigheter til å opprettholde dagens nivå på overføringer til små kommuner. Inngangen til planperioden preges av at landet og den industrialiserte del av verden er inne i en tid med høykonjunktur. Kommunen må være våken for konjunkturmessige endringer og innrette seg slik at man kan omstille tæring etter næring hvis vanskeligere økonomiske tider oppstår.

2.2.9 Utbyggingsavtaler, finansieringsordninger

Utviklingen av turist- og reiselivsnæringen stiller store krav til arealforvaltning, utbyggingsplanlegging og investering og drift av infrastruktur. Utbyggingsavtaler er et kjent virkemiddel for å sikre at utbyggingen blir slik som kommunen har vedtatt i overordnet planverk. Slike avtaler skaper større forutsigbarhet og avklarer bidragsfordeling mellom partene med hensyn til kostnader og drift av infrastruktur. Samvirket mellom utbygger og kommunen kan også bidra til å sikre utbyggingenes kvalitet. Kommunen vil tilrettelegge for bruk av slike avtaler. De kan i det hele tatt bidra til at samarbeidet mellom kommunen, og utbyggere/grunneiere blir enklere, og fremme likeverdighet i behandlingen av interessenter for utbygging.

Kommunen bør ved ytterligere behov vurdere innføring av eiendomskatt som kilde til infrastrukturinvesteringer som kan komme bygdas fritidshusbeboere og fastboende til gode i fellesskap. Eiendomskatten vil fordele byrdene mer rettferdig mellom nye og etablerte brukere av infrastrukturen i Lesja. Det bør likevel først avklares om eksisterende fritidshusbeboere i større grad vil bidra til rekreasjonsmessig infrastrukturutvikling og drift på frivillig basis.

Det er ønskelig med utbygginger som medvirker til å skape lokale arbeidsplasser. I spesielle tilfeller kan kommunen delta økonomisk i privat/offentlige virksomheter innenfor næringsutvikling. Slike tiltak skal bidra til oppnåelse av bærekraftig utvikling, velferd og tjenester av høy kvalitet for innbyggerne og tilreisende. Utgangsvist er det Bjorli som er motor for reiselivet. Men det ligger til rette for etablering og utbygging og utvikling, samt utvidete opplevelsesmuligheter også ellers i bygda. Som reiselivsdestinasjon bør kommunen behandles som en samlet enhet hvor de ulike grendene kan ha forskjellige attraksjoner og tilbud.

2.2.10 Overordnet arealforvaltning

Befolkningen fordeler seg på Lesjas 6 grender, med en viss konsentrasjon i boligfelter rundt jernbanestasjonene som ble skapt ved Raumabanens utbygging. Det skal fortsatt være slik at ny utbygging og infrastruktur for næring, bolig og fritidsbebyggelse i første rekke konsentreres rundt grendesentrene. Ved tilflytting bør det dog kunne vurderes å tilby større attraktive bostedstomter og mer spredt bostedsbygging der det ellers er lite utbyggingspress og hvor trafikksikkerheten ikke trues. Dertil må attraktive næringsarealer tilbys i sammenheng med markedsføring av at Lesja har gunstige vilkår med reduserte arbeidsgiveravgifter. Arealene for landbrukets drift skal sikres.

På Bjorli må god byggeskikk, nærings- og boligarealer ivaretas for videre ekspansjon i og rundt det nåværende sentrumsområdet. Utbyggingsarealene nærmest skiheisene og alpinbakkene bør ha høy utnyttelsesgrad med tanke særlig på utleieenheter og overnattingsbedrifter. Parkeringsarealer må i disse sammenhenger finne forsvarlige og trafikksikre løsninger.

Gjennom arealbestemmelsene og kommunens tidligere vedtak skal viktige biotoper og trekkveier for vilt i Lesja, i dalføret mellom Vestland og Østland, - i stor grad være skjermet mot inngrep. Verneområdene i kommunen skal forvaltes lokalt. De store nasjonalpark- og landskapsvernområdene skal ivaretas og markedsføres aktivt for profilering av kommunen.

2.2.11 Områder med spesiell turist- og reiselivsutvikling

Konsentrasjonen og ekspansjon av hytteområder finner sted særlig på Bjorli, og i områder nær Lesjaskogsvatnet. Videre utbygging vestover og østover fra Bjorli må vurderes samlet og helhetlig i plansammenheng. Videre utvikling av bygdetunet og kulturbaserte attraksjoner kan være motor for bygdesenteret Lesjas videre vekst. I kommende planperiode vil hyttefelt i Bø-grenda langs Aursjøveien vurderes/planlegges. Områder for særskilt oppmerksomhet er ellers Dalsida og Lordalen. Disse ligger som kiler inn i verneområdene, men uten fast bosetting. De har en særmerkt kulturhistorie og attraksjoner omfattende både kulturminner og levende tradisjoner med jakt/fangst og seterliv. Det bør stimuleres til levende seterkultur og bevaring/restaurering av seterområdenes bygnings- og landskapsmessige særpreg. Der husene er for dårlige til å repareres, bør det være anledning til å bygge opp tilsvarende. Levende seterdrift er mest ønskelig, men det bør føres en liberal politikk for bruk for næringsformål/turisme, men med strenge krav til bevaring av tradisjonell byggestil.

2.2.12 Grendeutvikling basert på egenart

De 6 grendelagene i Lesja har gjennom møter og skriftlige innspill beskrevet særlige kjennetegn, egne ambisjoner og forventninger til kommunen for videre utvikling. Disse innspillene fra hver grend er gjengitt i vedlegg 1. Kommunen ønsker å bidra til en utvikling i grendene med utgangspunkt i de kvalitetene stedene har. Dette innebærer også å skape forhold som fremmer lokal trivsel, med steder der innbyggerne kan møtes og få dekket elementære servicebehov. Spesielle lokale attraksjoner og muligheter for opplevelser bidrar til å profilere grendenes og kommunens egenart, og etterspørres også av tilreisende og gjennomreisende når de blir gjort synlige. Grendeutvikling basert på egenart skal følges, og lærdom fra utviklingen både i egne og andre grender i landet utnyttes lokalt.

2.2.13 Begrenset tjenestespekter, kommunikasjoners betydning

Sparsomt befolkningsgrunnlag begrenser i dag mulighetene for bredde i spekteret av tjenester i hvert grendelag. Mange tjenester forvinner fra grendene og sentraliseres. Dette fordrer gode fysiske og elektroniske kommunikasjoner både internt i bygda og med omverdenen, for å få tilgang til tjenester og møteplasser. Beboende områder har eller må få full mobil- og bredbåndsdekning. For folk i de fleste livsfaser har bygda i dag også rimelig gode kommunikasjoner med bil, buss og bane. For barne- og ungdomsgrupper, og gamle og uføre, er tilbudene dårligere. I løpet av kommende planperiode planlegges det for å gjennomføre bygging av sammenhengende gang- og sykkelvei gjennom hele kommunen fra øst til vest. Stadig økende trafikk, og spesielt tungtrafikk på E136, gjør at trafikk-sikkerhet fortsatt vil være en betydelig utfordring som utover i planperioden vil kreve ny handling i

samarbeid med veimyndighetene. Kommunikasjonene er samtidig viktige for å binde grendene sammen og gi tilgang til omverdenen.

2.2.14 Potensial for sentralisering og økt tjenestespekter innabygds

Sterkere sentralisering og tilgjengelighet er en forutsetning for å oppnå steder med et større spekter av tilbud og tjenester. Sentrenes møteplasser og estetikk er vesentlige. Hytteområdene vest i bygda, spesielt Bjorli, - og kommunesenteret Lesja i øst, er de områdene hvor vekstmulighetene med sentralisering, tettstedsutvikling og et bredere arbeidsmarked, handels- og servicetilbud har best grobunn. Tiltak for å oppnå flest mulig "varme senger" på helårsbasis vil være nødvendig for å underbygge jevnere etterspørsel, bl a med satsing på at en større andel av nye utbygginger inneholder attraktive leieenheter. Dertil kulturarrangementer og andre tilbud for opplevelser i alle sesonger.

For å styrke servicespekteret, tilbudene og attraksjonen for bosetting innenfor kommunens grenser, må sentrumsutviklingen disse to stedene vies særskilt oppmerksomhet og investeringer der vurderes i forhold til langsiktig lønnsomhet og verdiskaping. Bjorli bør etter hvert få et tjenestespekter og en utforming lignende en Alpeldsby, - "Mørealpeldsbyen". Samtidig må det være åpent for ny bosetting og næringsetablering ellers i bygda. Det er også i de to vekstsentrene Bjorli og Lesja at potensialet for alternative energibruksløsninger er størst.

2.2.15 Egeninitiativ, etterspørsel og kommunal stimulans

Samlet sett kan de ulike grendene ha forskjellige roller i utviklingen av kommunen og regionen i større sammenheng. Rollen baseres på stedenes tradisjon og attraksjoner, samt hva innbyggerne selv ønsker å legge til grunn for egen grends utvikling. I arealdelplanene er det nær stasjonsområdene i alle grendene avsatt arealer for boligbygging og næringsetablering, som ledd i å stimulere boligmarkedet og lokal infrastrukturbygging. I planperioden vil det legges vekt på at opparbeidede tomter kan tilbys gratis til personer og familier som vil etablere seg i den enkelte grend. Partnerskap med private interessenter om utbygging av leiligheter til utleie i disse boligområdene kan også komme på tale.

Mye av Lesjas vekst- og utviklingsmuligheter ligger i igangværende og forventet økning av fritidsbeboere og turister. Deres etterspørsel etter høystandard tjenester og varer, så vel som aktiviteter og opplevelser, faller i stor grad sammen med tilbud også de fastboende ønsker. I sum gir dette grobunn for mer mangfoldige og attraktive steder med bredere servicetilbud, styrt av hva grendebefolkningen, eventuelt sammen med eksterne krefter, kan skape for å møte etterspørselen.

Helt sentralt er at kommunen er med som pådriver for å skape helårstilbud for reiselivet og turismen. Kommunen vil i planperioden 2007 – 2020 innta en sentral rolle som samfunnsutvikler i Lesja.

2.3 Kommunens motto

Reduksjonen i bosettingen i Lesja skjer uten at vi kollektivt vil det. Vi må bevisstgjøres, - forme våre felles holdninger og omsorgsfullt nytte våre omgivelser slik at vi kan stoppe opp og snu strømmen. Kvalitetene som gir bolyst må videreutvikles sammen med næringsrettet sysselsetting og satsing rettet mot markedene som etterspør bygdas tilbud. Produktene må skapes gjennom innsikt og evne, - synliggjøres, og føres til torgs. Den høye velferden bygda allerede har kan nok være vel fortjent, men må ikke bli en sovepute. Lesjas tidligere nevnte 5 hovedutfordringer krever felles ambisjon og samspill for handling. Et motto foreslått fra en av Lesjas grender underveis i arbeidet med kommuneplanen, kan tjene til motivering:

"Vi når lenger dersom vi vil mer, samarbeider mer, og har tillit til hverandre"

3. STRATEGISKE FØRINGER

Med kommuneplanens mål, utfordringene og de politiske hovedlinjene som er gitt, legges det i det følgende opp til handlingsrettede føringer for å møte hovedutfordringene. Dette fordrer samarbeid mellom ulike sektorer innenfor kommunens administrasjon, så vel som samarbeid og koordinering med ulike interessegrupper ellers i kommunen og utenfor.

3.1 Styrke bosettingen

3.1.1 Situasjon

Den faste bosettingen ligger utstrakt langs øst/vest transportveiene og jordbruksområdene i dalføret 550 – 700 moh, fordelt på bygdas 6 grender. Kommunen har imidlertid ingen vesentlig urban senterdannelse. Kommunen er den største arbeidsgiveren i Lesja med 34%. Lesja var i 2004 nær landsledende i andel sysselsatte i landbruket, med 32 %. Handel og reiselivsrettede virksomheter står stort sett for øvrig sysselsetting. Totalt er samtidig arbeidsløsheten svært lav, under 1%. Likevel er kommunens befolkning klart avtagende. Folketallet var i 1980 ca 2.500 personer, med en nedgang til 2172 personer i 2006. Statistikk for 2004 viser at 1116 personer var yrkesaktive, hvorav 42,5 % kvinner og 57,5 % menn. Netto utflytting har i perioden 2000 -2004 variert, men i snitt vært 17 personer årlig. I 2006 avtok befolkningen med 11 personer. Fødselshyppighet, tilgjengelige yrkesmuligheter, og ungdommens valg av utdanning har vesentlige virkninger for bosettingen. Det er liten tilbakeflytting av ungdom som søker ut, og liten ny tilflytting. I 2005 ble bare 2 nye boliger bygget i Lesja, mens 5 boliger samtidig ble konvertert til fritidshus.

3.1.2 Langsiktige føringer

Hovedutfordringen består i å tilrettelegge for og synliggjøre kvaliteter, yrkesmuligheter og fordeler Lesja kan tilby. At det er "liv laga" for næring og trivsel kan få en større andel av den oppvoksende slekt og andre som søker bo- og arbeidssted til å velge Lesja som bosted. Lesja vil særlig kunne tiltrekke de som søker en livsstil knyttet til bygdekultur, natur og friluftsliv. Knyttet til planens delmål (DM) vil langsiktige føringer for samvirke mellom kommunen, næringsliv, frivillige organisasjoner, lokalt og i skolene være å:

- - utvikle boligmarkedet med et antall utleiehus og leiligheter som er innflyttingsklare for å motta egne innbyggere i etableringsalder og andre personer og familier som vil flytte til Lesja. Åpenhet i bygda og bistand lokalt og kommunalt til innflyttere og potensielle innflyttere er viktig. (DM4&8)
- - tilby et antall gratis byggetomter for tilbakeflyttere/innflyttere, eventuelt etablering ved eksisterende gårdstun eller på andre attraktive og egnede tomter, avhengig av kommunal aksept. Opplysningsvirksomhet om Husbankens tilbud, startlån og andre relevante finansieringsforhold bør tilbys. (DM4&8)
- - profilere og spre budskapet om kommunens attraksjoner innad og utad bedre, og videreutvikle gode nærmiljø med kultur- og fritidstilbud, tilgang på møteplasser, estetisk tiltrekkene utseende og et godt tilbud som bosteder. (DM7)
- - drive oppsøkende virksomhet overfor potensielle innflyttere og bedrifter, som for eksempel markedsføringen og kontakter vis-a-vis nederlendere som alt er i gang. (DM8)
- Opprusting av grendesentrene, tjenestetilbud og aktiviteter vil være sentralt med tyngdepunkt på Lesja og i Bjorli/Lesjaskogområdet. Nærhet og kommunikasjonsmuligheter til sentrene og til Dombås og Åndalsnes har også betydning i det daglige for reiselivet og som lokalt arbeidsmarked. (DM1&7)
- En betydelig del av handelen, oppdragene og service med utbygging av bl.a. Bjorli, skjer gjennom bedrifter og fagfolk lokalisert og bosatt utenfor kommunen. I konkurranse med disse er det et rom for ekspansjon av bedriftene og fagfolk som er lokalisert i Lesja. Kapring av en større andel av

handel og oppdragene i reiselivet til lokale bedrifter og bosatte er viktig for sysselsettingen i Lesja. (DM1)

- Yrkesrettledning i skolen, i samarbeid med lokalt næringsliv, er viktig for å informere ungdommen om yrkesvalg som har en framtid i Lesja. Tilbud om flere lærling- og praksisplasser i lokale næringsvirksomheter og kommuneforvaltningen vil være et virkemiddel som gjennom meningsfullt arbeid kan stimulere lysten til å bli boende i Lesja. (DM1&2)
- Det bør etableres et kontaktforum og møteplass for utdanningsutflyttet ungdom, og ungdom i etableringsfasen for kontakt hjemover. Dette innebærer tilrettelegging for kontakt med kommunen og tilbud med trivselsfremmende arrangementer ved hjemmebesøk spesielt rundt årets høytider. Kommunen kan ved slike høve gi opplysning om utvikling og framtidsmuligheter i Lesja, og evt tilby praksisplass. Etablering av et kontaktregister for denne gruppen bør finne sted. (DM3)
- Bo- og driveplikt til eksisterende eiendommer med fast bosetting må håndheves for å bremse trenden med dispensasjoner og overgang til fritidsboliger. I eget fravær fra bygda kan utleie til innflyttere aksepteres under forutsetning av at "varme senger" opprettholdes så lenge fraværet gjelder. (DM4)

3.2 Lokaldemokratiet og utviklingsrettet organisering i kommunen

3.2.1 Situasjon

Allmennhetens politiske makt og innflytelse for utvikling utøves først og fremst gjennom lokaldemokratiet. Innbyggernes politiske deltakelse i Lesja er imidlertid synkende. Fremmøte ved kommunevalgene har i senere år avtatt jevnt fra 1987- 73 %, 1995- 62 %, til 2002- 60 %. Nasjonalt var deltakingen i 1987 69 % og i 2003 59 %. Oppslutningen om partiene er svekket og det er vanskeligere å finne og mobilisere kandidater som er villige til å påta seg politiske verv. Grendeutvalgene er uten vesentlige virkemidler, fungerer ulikt og resultatene av utvalgenes arbeid er sterkt personavhengige. Rekrutteringen til både politiske verv og grendeutvalg er en utfordring. Det er lettere å få folkelig oppslutning om målrettede aksjoner rettet mot trafikksikkerhet, rovdyrforvaltning og lignende. Like ens mobiliseres det i høringer om kontroversielle utbyggingssaker.

Det er påfallende at kommunen allerede har hatt gode utviklingsplaner, men hvor oppfølgingsansvaret var uklart. Kommunen vektlegger nå særlig næringsutvikling, kultur- og opplevelser, samt kompetansebygging. Det gjør det nødvendig å vurdere samsvaret mellom den nåværende interne organisasjonen og ansvarsområder, opp mot hovedprioriteringer, nye oppgaver og ansvar.

De ulike interessegruppene blant befolkningen representert gjennom kommunen og grendeutvalg, grunneiere og næringsaktører, frivillige organisasjoner, bygdas fritidshusinnbyggerne, og til en viss grad nabokommunene, - er viktige aktører for kommunens utvikling. Det er også statlige og fylkesmessige organer. Alle disse representerer makt i samspillet som er nødvendig for å nå det overordnede målet for Lesjas utvikling i planperioden. Det er derfor vesentlig hvordan partene er organisert i sine roller og funksjoner for samspill og kommunikasjon seg imellom. Grunneiernes, fritidsbefolkningens, frivillige organisasjoners, interkommunalt og regionalt samarbeid tillegges særlig vekt. Sterkere synliggjøring av kommunens attraksjoner og profil ses også i sammenheng med organisering.

3.2.2. Langsiktige føringer

Utfordringene ligger i å søke tiltak som langsiktig kan styrke lokaldemokratiet, kommunens interne organisering, og ellers føre til hensiktsmessig samspill og organisering mellom interessegruppene som har størst betydning for Lesjas utvikling, så vel som profilering innad og utad. Langsiktig strategiske føringer vil derfor være:

For lokaldemokratiet (DM12):

- Styrking av skolenes, ungdomsrådets og frivillige organisasjoners rolle som arenaer for øvelse i demokrati og som aktive kanaler for politiske aksjoner, budskap og kommunikasjon. Særlig gjelder dette for å mobilisere bygdas ungdom i forhold til aktuelle saker og vis a vis partiene, formannskapet og kommunestyret. Adgangen til å nytte "initiativretten" slik kommuneloven fra 2003 åpner for, gir også personer under 18 år adgang til å fremme forslag. Det må sikres at dette er allment kjent til enhver tid og kan bidra til å øke både unge og eldres politiske medvirkning, innflytelse og interesse. Kommunen må ha et aktivt politikerombud for ungdom.
- Grendeutvalgenes betydning for lokal utvikling vil kunne styrkes og fungere bedre hvis de i sin midte har med en ansvarlig lokal politiker. I grender med mange hytter, bør også et medlem fra hytteforeningene kunne møte for aktuelle saker og kommunikasjon. Utvalgene bør gis ansvar for å stimulere til opprusting av grendesentrene og vedlikehold av kulturlandskapet i egen grend. De bør etter søknad kunne disponere midler til slike og andre lokale prosjekter og for øvrig kunne ha en ombudsrolle for lokalbefolkningen.
- Internett og kommunens nettsted er en arena som må aktiviseres sterkere for lokaldemokratisk medvirkning. Etablering og organisering av en kontinuerlig åpen kanal, og responsansvar i politisk ledelse og kommuneadministrasjonen, må bekjentgjøres så snart dette er på plass. Dertil bør lokalpolitikerne kontinuerlig være bevisste på sin rolle som ombudsmenn som på vegne av innbyggere kan ta opp aktuelle saker og spørsmål både i administrasjonen og i politiske organer.

- Brukerperspektivet må trekkes sterkere inn for medvirkning i forbedring av kommunens tjenester.

Kommunens ytelser, organisering, økonomi og personale (DM14&13):

- Kommunen skal yte service og tjenester med utgangspunkt i brukernes behov og tilfredsstillelse. Med langsiktig perspektiv for øye skal politisk ledelse og administrasjonen ha en sentral rolle som samfunnsutvikler og pådriver. Både den politiske og administrative organiseringen og ansvarsfordeling må gjennomgås for å styrke kommunens utviklingsrettede funksjon. Utad vil kommunen bygge på samarbeid med Lesjas innbyggerne, skolene, næringslivet, utbyggere, grunneiere, frivillige organisasjoner, fritidsboligbefolkningen, og regionen med nabokommuner og fylkesforvaltningen både i øst og vest.
- Innad vil man bygge på en funksjonell organisering med klare mål og ansvarsområder, så vel som tverrsektorielt samarbeid. Organisasjonen vil ha følgende virksomhetsområder:

1. Næring og utvikling	5. Miljø-, samfunnssikkerhet, areal- og ressursforvaltning
2. Helse og omsorg	6. Teknisk service og infrastruktur
3. Kultur og kirke	7. Organisasjon, økonomi og forvaltning
4. Skole, oppvekst og kompetanse	8. Interkommunalt og regionalt samarbeid

- Lesja kommune har over lang tid hatt god økonomi. Like fullt må sterke prioriteringer ligge til grunn for bruken av hver kommunale krone. Samtidig skal de kommunale oppgavene løses mest mulig effektivt. Det må fortsatt arbeides for å beholde og utvikle dagens kompensasjoner for avgitte naturressurser til både kraftproduksjon og verneformål, samt å påvirke sentrale myndigheter til å opprettholde dagens overføringer til små kommuner. Samarbeid med andre kommuner som gir besparelse og/eller bedre tilbud må utnyttes. Konkurransetsetting kan vurderes, men egen organisasjon må også utvikles for å gjøre en like bra jobb som konkurrenter.
- Kommunen har til tider hatt vanskeligheter med å få dekt opp alle stillinger med fagfolk. Gode arbeidsforhold i kommunen, både med hensyn til arbeidsmiljø med oppgaver og trivsel – så vel som lønsmessig, skal kontinuerlig ha oppmerksomhet.
- Strategiske forutsetninger i planperioden er at både den politiske og administrative organiseringen kan bli gjenstand for endringer. Dette fordrer omstillingsvilje blant ansatte. Førstelinjetjenesten mot brukerne skal prioriteres, f.eks. med etablering av servicetorg og med en filial for tjenester på Bjorli. Leder- og personalutvikling skal være en kontinuerlig prosess, og det skal legges til rette for å ha stabile og ansvarlige arbeidstakere med høy kompetanse. Sammenligninger med basis i statistiske indikatorer fra andre kommuner ("Kostra") skal nyttes til støtte for styring, evaluering og effektivisering.

Grunneierorganisering (DM7, 9&11):

- En strategisk føring og sterk oppfordring til grunneiere i Lesja er at de forener seg i utmarkslag. Derved kan man lokalt selv få sterkere kontroll med egen grends langsiktige utvikling og bedre utnytte mulighetene for næringsutvikling. Det åpner også for at utmarkslaget kan etablere seg som en driftsorganisasjon for reiselivsrettet infrastruktur og tjenester. Dette vil også være fordelaktig i sammenheng med innføringen av bruk av utbyggingsavtaler i Lesja.

Fritidsinnbyggerne (DM7, 9&11):

- Alle hyttegrender bør etablere Velforeninger og et kontaktnett seg imellom. Dette kan skape arenaer og kanaler for avklaring og kommunisering av saker av felles interesse i forhold til grunneiere, grendeutvalg, kommunen og andre. Likeledes kan foreningene tjene som møteplass og informasjonsspreder til medlemmene. Også her vil kommunens nettsted og lokalpressen, f.eks. Vigga avis, ha en viktig rolle for informasjon og utveksling. Foreningene kan i tillegg stå som

avtalepart for lokale tjenesteytere av fellstjenester som snøbrøyting og veivedlikehold, og dertil stå for egne trivselsskapende arrangementer, eventuelt sammen med frivillige organisasjoner i bygda.

Frivillige organisasjoner (DM7, 9,12,15&16):

- En stor og aktiv flora av frivillige organisasjoner har en stor trivselsskapende funksjon i Lesja. I den sammenheng er møteplassene, kulturtilbud og naturbruk de skaper sentrale. Det er viktig at kommunen underbygger handlingsrommet for frivillige aktiviteter. Etablering av en frivillighets-sentral i Lesja vil kunne bli en viktig virksomhets- og møteplass og må vurderes nærmere.

Interkommunalt og regionalt samarbeid (DM13, 12&10):

- Kommunen skal ut fra sine forutsetninger delta i interkommunalt og regionalt samarbeid som fremmer fellesinteresser mellom aktuelle kommuner, og i regionen. Når hensiktsmessig, kan kommunen leie/leie ut kompetansetjenester fra/til andre kommuner. Innenfor ny forvaltningsstruktur skal Lesja være en pådriver for lokaldemokratisk medvirkning i interkommunale og regionale beslutningsprosesser.

Profilering og markedsføring (DM1&15):

- For den langsiktige utviklingen av reiselivet i Lesja må det samarbeides mellom lokale bedrifter/reiselivet og innbyggerne om utvikling for en felles forståelse og markedsføring av reiselivets og lokale tilbuds betydning og profil. Bjorli-Lesja Reiseliv AS har i 2006 igangsatt utvikling av en helhetlig produkt og markedsstrategi og handlingsplan for Bjorli og Lesja som reisemål. Denne må gjøres godt kjent og bør prege befolkningens holdning og opptreden som et vertskapsfellesskap i reiselivssammenheng. Utad må Lesjas profil og budskap gjøres kjent flerspråklig, og lett tilgjengelig informasjon med skilting, brosjyrer, på internett og i reiselivs-håndbøker. Våre beste ambassadører må bli de som har besøkt og opplevd Lesjas tilbud.

Bjorli, Lesjas reiselivsmotor (DM1,2,3&11)

- Bjorli og tilstøtende grender er det området hvor konkurrerende krefter, dynamikk, endring og utvikling er størst i Lesja, - og behovet for samspill mellom utviklingsaktørene mest påkrevd. En utvikling i forhold til området potensial, - og som gavner helheten best -, er avhengig av at aktørene deler en visjon om "FremtidsBjorli". Aktørene enkeltvis bør ha langsiktige mål for egen virksomhet som harmonerer med den felles visjonen. Det oppfordres til å utvikle en masterplan som forener aktørenes mål og ambisjoner. Bjorli-Lesja Reiseliv AS er den organisasjonen som har ansvar og størst utfordring med å forene kreftene på Bjorli, og som destinasjonsselskap samtidig kan få til et samspill med resten av kommunen. Som reiselivsdestinasjon må kommunen ses som en enhet hvor attraksjoner og opplevelsesmuligheter ligger spredt i hele bygda slik f eks bygdetunet på Lesja kan tilby.
- For oppnå helårs drift og sysselsettingsmuligheter, - både på Bjorli og i andre deler av kommunen -, må produktutvikling, profilering, arrangementer, aktiviteter, markedsføring og felles administrasjon styrkes rundt slike fellesoppgaver som ikke er direkte rentable, men som øker den langsiktige avkastningen. Daglig ansvar for samordning og fremdrift bør delegeres til en kvalifisert destinasjonsleder som utgangsvistilsettes kommunalt for å være en samlende kraft for kommunens reiselivsutvikling.

3.3 Verdiskaping og næringsutvikling

En hovedutfordring er å utløse det ekstra verdiskapingspotensialet som ligger i dagens og fremtidens markeder for hva bygdas næringsmiljøer, kultursektoren, og stedbundne ressurser kan tilby. Et mer offensivt næringsliv vil kunne øke markedsandeler av omsetningen og investeringer i Lesja, og medvirke til at mer av verdiskapingen blir igjen, og ikke lekker ut av bygda.

3.3.1 Situasjon

Lesja har en unik beliggenhet på vannskillet 600 m.o.h., med Raumabanen og på hovedveien E136 mellom Østlandet og Vestlandet. Lesjas østre deler og befolkningsmessige tyngdepunkt har særlige forutsetninger for landbruket, mens hytteturismen i større grad har satt sitt preg på de noe tynnere befolkede vestre delene. Attraksjonen ved nylig etablerte verneområder i fjellområdene som omkranser dalføret, sammen med bygdas verdifulle kulturminner og kulturliv, har et betydelig potensial for reiselivsrettet verdiskaping i verneområdenes randområder. I Lesjas verneområder ligger også hovedmagasinet til Aura kraftanlegg. Anlegget gir grunnlag for den største økonomiske verdiskapingen i Lesjas områder, men uten virkning for bosetting og sysselsetting i bygda. Lokale service- og handelsvirksomheter i Lesja er fordelt mellom grendene. En lokalt reiselivsrettet "næringsklynge" av bygg-, anleggs-, overnattings- og servicebedrifter er over tid utviklet i Lesja. Noen nyere småbedrifter satser i større grad på markeder utenfor kommunen. Landbruket, reiselivet og kommunen står for det meste av sysselsetting og verdiskaping i bygda.

Ca 70% av arbeidsmarkedet for fastboende i Lesja lå i 2005 innenfor kommunegrensen. Ca. 20 % av arbeidsstyrken var sysselsatt og dagpendlet til nabokommuner, de fleste til Dovre. Registrert innpendling var 10%. Arbeidsløsheten er svært lav i Lesja.

Det er reiselivsutbyggingen vest i bygda som generer flest nye arbeidsplasser og verdiskaping, men 2/3 av markedet der betjenes av utbyggere og håndverkere utenfra. Dette forrykker bildet av pendling noe, fordi dette forholdet gjør reell innpendling større enn registrert. Sysselsettingen både i landbruket, og hos de som yter tjenester til turistene er noe sesongbetont, og et antall sesongarbeidere hentes inn både fra Norge, andre Skandinaviske land og fra Øst-Europa.

3.3.2 Langsiktige føringer

Arbidsmarkedet i Lesja har behov for et bredere spekter av attraktive fulltids/helårs arbeidsplasser. Dette er viktig for å tiltrekke ungdom som ønsker å bli eller komme tilbake til bygda, så vel som for andre potensielle innflyttere. Omstrukturering i landbruket fører til fristilling av arbeidskraft. Det er derfor behov for binæringer som kan kombineres med landbruksdriften. En ytterligere utfordring, at en rimelig andel av verdiskapingen som oppstår ved virksomhetene lokalisert i kommunen blir i bygda. Det er også ønskelig at deler av generert kapital kan være med og skape nye virksomheter.

Infrastruktur (DM4,10&16)

- Tekniske- og rekreasjonsmessige infrastrukturtiltak skal nyttes som virkemidler for verdiskaping og næringsutvikling. For planmessig og kostnadseffektiv utvikling og drift skal etappevis utbygging av infrastruktur skje i samsvar med helhetlige delplaner for vestre- og østre deler av bygda. Ved utbygging av hyttefelt og annen næringsmessig virksomhet skal det nyttes utbyggingsavtaler som sikrer hensiktsmessig kostnadsfordeling.

Arbeidsgiveravgiftfordel (DM1,2,3,5,6,7,8&11)

- Etter gjeninnføring av redusert arbeidsgiveravgift i utkantskommuner som Lesja bør det markedsføres muligheter og tilrettelegges for lokalisering av bedrifter, eventuelt filialer, i Lesja. Aminotech er et eksempel på at det under rette betingelser kan lokaliseres høykompetansebedrifter i Lesja. Kommunens samlede fordelaktige lokaliseringsfaktorer må defineres og synliggjøres for potensielle etablerere, bl a gjennom oppsøkende virksomhet.

Kompetanse (DM5, 10&16)

- Tiltak for kompetanseutvikling skal prioriteres med særlig fokus på forretningsdrift, landbruk, reiseliv, naturforvaltning og tjenesteyting som daglig etterspørres i kommunen. Etter behov utvikles og markedsføres tilbudene i samarbeid med interesseorganisasjoner, Lesja studiesenter, Oppland utviklingssenter, høyskolemiljøer, m.fl.

Nyskaping, entreprenørskap og næringsmiljø (DM1,2,3,4,5,13&16)

- Det skal arbeides for nyskaping og entreprenørskap med utgangspunkt i Lesjas naturlige forutsetninger. Særlig oppmerksomhet vies bedrifts- og kulturvirksomheter, og skolens rolle for å fremme kreativitet hos ungdommen. En nyskapt samordningsmodell mellom Lesja, Vågå næringshage og lokalt representerte banker skal gi tilbud om næringsbistand overfor etablerere og eksisterende næringsliv. Ordningen skal videreutvikles. Kommunen skal i tillegg tilby konkurransedyktig rammevilkår og service overfor etablerere og eksisterende næringer.

Landbruket (DM1,2,3,4,5,9,10&16)

- Sikring av areal- og ressursgrunnlaget for videreutvikling av landbruket prioriteres. Samdrifter og andre samarbeidsformer videreutvikles. Landbruket ses også som grunnlag for andre næringer, herunder reiseliv og næringsmiddelindustri. Lokal foredling og omsetning av landbruksprodukter skal gis rom, og gjerne knyttes opp mot større kjeder. Næringsutøvelse og utvikling av skogbruket skal styrkes.

Reiselivet (DM1,2,3,4,5,7,9,13,15&16)

- Som reisedestinasjon markedsføres kommunen som en enhet med tyngdepunktet av overnattings- og servicetilbud på Bjorli, og kultur- og opplevelsesmuligheter spredd over hele bygda, med et annet tyngdepunkt i bygdetunet. Langsiktig utvikling av natur- og kulturbasert reiseliv med fokus på helårs aktiviteter og opplevelser og med balanse mellom varme og kalde senger er grunnlaget for videre vekst av reiselivet i Lesja. Ved videre utbygginger bør det stilles som krav at en viss andel av hytter og leiligheter har en klausul som fremmer utleie. Fokusområde i de nærmeste år er ellers forsterket markedsføring, mer effektiv distribusjon av reiselivsproduktene i kommunen og sterkere allianser mot reiselivsaktører i vest og innenfor Nasjonalparkriket. Kvalitets- og kompetanseutvikling er viktige redskaper i perioden frem til 2012 for utvikling av et mer lønnsomt reiseliv og derav flere arbeidsplasser i Lesja.

Kulturlivet (DM1,2,3,4,5,7,8,9,11,13,15&16)

- Aktivt lokalt kulturliv tuftet på egenart, tradisjoner og kulturminner så vel som nyskaping skaper identitet og gir verdiskaping langt ut over pengeverdi. Det gir samtidig muligheter for næringsutvikling, bl.a. sett i sammenheng med reiselivet. Den levende kulturen, så vel som "Verdensarvprosjektet" og nyere arkeologiske funn på Dalsida, kan bli internasjonale attraksjoner. Kulturtilbudene må samordnes mellom frivillige lag/organisasjoner og reiselivsnæringen og synliggjøres som et felles produkt. Som kilde til velferd, verdiskaping og vern må kulturlivet i Lesja sikres en grunnfinansiering samsvarende med avkastningen kulturen gir.

Eldres arbeidskraft (DM1&16)

- De eldre arbeidsføre i kommunen kan tjene som en betydelig ressurs for verdiskaping. Det må aktivt stimuleres til at eldre arbeidstakere står lenger i jobb, og frivillig verdiskapende virksomheter.

• 3.4 Velferd

I senere år har de fleste grunnleggende velferdstilbud i Lesja holdt et høyt nivå. Eksempelvis lå kommunen i 2005 som nr 3 på levekårsstatistikken i Norge. Særlig viktige tilbud gjelder skole- og oppvekstforhold, samt helse- og omsorg som er fokus i det følgende.

3.4.1 Situasjon

Skole og oppvekst. Innenfor området skole og oppvekst har kommunen over lang tid hatt en skolestruktur med to fullverdige 1 – 10 skoler i bygda. Kommunen har 3 barnehager og full barnehagedekning. Elevtallet i skolene har vært rimelig stabilt, men med noe nedgang og svingninger i årskull, særlig på Lesjaskog. Lærerstaben er velutdannet. Foreldreengasjementet rundt barnehage-, skolen og oppvekstspørsmål er god. Lesja har prioritert skolen både med investeringer i bygninger og utstyr, samt ressurser til drift. Læringsresultatene på nasjonale prøver er nær landsgjennomsnittet. Begge skolene har tilbud om SFO-ordning.

Helse- og omsorgssektoren har i Lesja opparbeidet meget gode tilbud, både kvantitativt og kvalitativt. Kapasiteten på sykehjemsplasser, avlastningsplasser, opptreningsplasser og på omsorgsboliger, så vel som boliger for psykisk utviklingshemmede, er vel tilpasset bygdas behov. Legedekningen i bygda har de senere år vært stabil og god. Både legekontoret og helsestasjonen, har i tillegg til kontor på Lesja også kontordager på Lesjaskog. Psykiatritjenesten har de senere år blitt styrket og dekker behovene i bygda. Likeledes er hjemmehaserte tjenester godt utbygget og tilbys med både hjemmesykepleie og hjemmehjelp. Det er i tillegg 2 kommunalt tilsatte fysioterapeuter, og en samarbeidsavtale med et privat institutt. Jordmortjenesten i Norddalsregionene er i støpeskjeen. Lesja må ved dette ansette egen jordmor som i tillegg til vaktordning også vil dekke bygdas behov. Vaktordningen vil være døgn-kontinuerlig og gi de fødende i Norddalen totalt sett et mer betryggende tilbud. Barnevernet er organisatorisk underlagt Sosial og familiekontoret som i løpet av 2005 er blitt styrket og fremstår i dag som et kontor som har kapasitet til å ta unna løpende saker samt å kunne gi den enkelte sak en grundig behandling. Avtanden til de regionale sykehusene fordrer at ambulanse- og legehelikoptertjenesten holder høy beredskap

NAV-reformen har medført at det nylig er etablert et NAV-kontor i Lesja som et pilotprosjekt i Norddalen. Reformen har gjenskappt større nærhet til brukerne og innbyggerne i kommunen.

Naturforholdenes rekreasjonsmessige verdi og et stort antallet virksomme frivillige organisasjoner og kulturlivet i Lesja virker til og gjenspeiler også velferd og trivsel hos det store flertall av innbyggere.

3.4.2 Strategiske føringer

Avgjørende for framtida i barnehavene og skolen vil være befolkningsutviklingen og videre kvalitetsutviklingen av oppvekst og læringsmiljø. Rekreasjonsmessig infrastruktur, møteplasser, og frivillig virksomhet og organisasjoner har stor betydning for oppvekstmiljøet. Disse elementene omtales også andre steder i denne planen.

Øvrige faktorer som har betydning for oppvekstmiljøet og læringsresultatene må også vektlegges.. Her vil videreutvikling av dagens personale og rekruttering av nye medarbeidere med høy faglig kompetanse og gode personlige egenskaper være nøkkelfaktorer.

For helse og omsorg er livsstilsykdommene i dag den største trusselen mot folkehelsa.

Folkehelsearbeid er ikke bare en oppgave for helsepersonell. Skal man lykkes må det legges til rette for et godt samspill mellom kommunene, frivillige grupper, organisasjoner og alle samfunnssektorer. Det ligger nye utfordringer i å se folkehelsearbeidet i perspektiv av en bærekraftig utvikling av lokalsamfunnet.

I perioden fram til 2020 er det ventet at antallet eldre i aldergruppa 80-89 år vil være stabilt, men det kan ventes en økning i aldersgruppa over 90 år. Dette er normalt en gruppe som trenger betydelige tjenester fra kommunen. Med økt utbygging av høystandardhytter er det sannsynlig at flere av disse hyttene blir tatt i bruk som helårsbolig når eierne blir eldre. Dette kan føre til at andelen eldre blir større enn forventet.

Oppvekst generelt/frivillighet: (DM3,5,6,7,8,10,12,13,14&16)

- Lesja må ta vare på og legge til rette for gode og engasjerende oppvekstmiljø slik at vår ungdom kan være godt rustet i forhold til videre utdanning og arbeidsliv. Vi må legge til rette for at de får fritidstilbud som er positive og som bygger opp og skaper god tilhørighet til egen bygd. Dette kan

gi grobunn for seinere etableringer og nyskaping av arbeidsplasser etter endt utdanning og arbeidserfaring fra andre plasser. Ungdomstiltak er en langsiktig investering som vil kunne gi svært god avkastning. Kulturskolen og kulturtiltak for barn og unge prioriteres. Likeledes idrett og friluftsliv. Gode oppvekstvilkår og tilbud innen skole og barnehage bør være grunnlag for markedsføring av Lesja som: "Beste oppvekstkommune i Gudbrandsdalen". Skape arenaer og møteplasser for barn og ungdom som kan gi positive opplevelser og identitet i forhold til egen bygd. Engasjere foreldre og andre (lag og foreninger) for å bidra til å skape et positivt ungdomsmiljø i bygda.

Barnehagene: (DM5,6,7,8,10&16)

- Det er gode pedagogiske krefter i alle barnehagene og et bra potensiale for videre utvikling. Barnehagene må tilpasse seg de behov som foreldrene har for åpningstider og organisering. Dette kan bli en utfordring i forhold til å kunne tilfredsstille alle. "Det lekende barnet" og det pedagogiske innholdet må fortsatt være i sentrum, og utvidet bruk av naturen og uterommet bør være et mål. Den digitale hverdagen vil også i mer målrettet grad gjøre sitt inntog i barnehagene.

Grunnskolen: (DM3,5,6,7,8,10,12,13&16)

- Kvalitetsutvikling i skolene og barnehagene som sikrer at vi ligger over landsgjennomsnitt både i trivsel, sosial og faglig utvikling.

Videregående opplæring: (DM3,5,6,7,8,10,12,13&16)

- Lesja må medvirke og arbeide for at det blir gitt kvalitativt gode tilbud innen videregående utdanning i vår region og knyttet til Hjerleid spesielt. Det er viktig for oppvekstmiljøet i bygda at ungdom mellom 16 og 19 år ikke må dra ut og bo på hybel gjennom hele den videregående skolen. Arbeide for å beholde og videreutvikle tilbud om videregående skole på Hjerleid. For ungdom vest i bygda er det også ønskelig med adgang til videregående opplæring på Åndalsnes i Møre og Romsdal

Folkehelsearbeidet (DM1,2,4,6,7,8,10&16)

- I denne planen legges til grunn at vi ønsker god fysisk og psykisk helse for å leve et godt liv, på linje med trygge lokalsamfunn og meningsfullt arbeid. Folkehelsearbeidet skal styrke det som bidrar til bedre helse og redusere helserisiko. Positiv påvirkning av livsstil, levevaner og levekår kan inngå i dette. Kommunen skal legge til rette for et lokalt forankret folkehelsearbeid som dreier seg om deltaking, mestring og kontroll over egen situasjon.

Tilrettelagt arbeids- og aktivitetstilbud for alle. (DM1,2,4,6,7,8,10&16)

- I samarbeid ned NAV skal kommunen tilrettelegge for at de som er i stand til det skal få et tilbud om arbeid eller en form for meningsfylt aktivitet. Unge som kommer innunder oppfølgings-tjenesten skal få prioritet. Det skal videre tilrettelegges for å opprettholde nødvendige arbeids-treningsgrupper. Disse skal fungere som et arbeidstilbud i den tiden det tar å skaffe arbeid som er av mer permanent karakter. Målet er sammenfallende med NAV: "Flere i arbeid og færre på trygd".

Hjemmetjenester, sykehjemsplasser og omsorgsbosteder. (DM1,2,4,6,7,8,10&16)

- Beregnet befolkningsutvikling for planperioden indikerer at utbygget kapasitet allerede er tilstrekkelig for å sikre kvalitativt gode hjemmetjenester og tilstrekkelig med sykehjemsplasser og omsorgsbosteder i Lesja. Hovedvekten må legges på at det til enhver tid rekrutteres riktig fagkompetanse inn i disse tjenestene.

Serviceerklæringer. (DM1,2,4,6,7,8,10&16)

- Erklæringene skal gjelde Lesja sjukeheim, de hjemmebaserte tjenestene og omsorg for psykisk funksjonshemmede. Sentrale kvalitetselementer skal vektlegges. Serviceerklæringer og prosedyrer som setter standard for nivået på omfang og kvalitet av tjenestene skal utarbeides sammen med brukerne.

3.5 Vern og samfunnssikkerhet

3.5.1 Situasjon

Vern: Lesja er arealmessig den største kommunen i Oppland med 2254 km². Hele 1715 km², eller 75,5% av arealet, vesentlig fjellområder, er underlagt regler for vern som nasjonalparker og landskapsvernområder. Lesja har og 3 verna vassdrag. Bærekraftig forvaltning av leveområdene for villrein og sikring av vassdragsnatur er viktige premisser for miljø- og arealspørsmål i Lesja. Likeens jordvernet, slik det gjenspeiles i arealplanene i hoveddalføret der folk bor. Samtidig preges bygda av stor etterspørsel etter og utbygging av nye hytteområder. Gjennomføring av god bygningskultur ses som ledd i vern om trivselsfaktorer for beboere og besøkende i Lesja.

Samfunnssikkerhet: Det er sterkt økende persontrafikk og godstransport, og ofte ulovlig høye kjøretøyhastigheter langs E136 som er hovedåra mellom østlandet og vestlandet i regionen. På linje med potensialet for naturskader ved ras, flommer, skogbrann og lignende, utgjør denne trafikken en stor utfordring i sammenheng med samfunnssikkerheten lokalt.

3.5.2 Langsiktige føringer

En hovedutfordring er å styre langsiktig miljø, areal- og ressursforvaltning i forhold til ulike og ofte sterkt kryssende interesser. Dette krever sikring av grunnlaget for nærings- og bostedsutvikling uten at det går ut over målet for bærekraftig naturforvaltning. Følgende føringer gis:

Arealforvaltning (DM9&10):

- Arealplanleggingen er det sentrale midlet for styring av videre utbygging og arealforvaltning i Lesja. Forvaltningen skal følge prinsipper om bærekraft i samsvar med nasjonale arealpolitiske føringer, bl a gjeldende fritidsbebyggelse og god stedsutforming, sikring av villreinens leveområder, jordvern, og vassdragsområder. Paralellt med vernet, er områdene med nasjonalpark og landskapsvern betydelige attraksjoner med muligheter for reiselivsutvikling i randsonene. I samband med verneområdene og kulturlandskapet må virksomheter for verdiskaping og næringsutvikling lokaliseres/tilrettelegges slik at de ikke kommer i vesentlig konflikt med verneformål. Det er derfor stort behov for kartlegging av sårbarhet for å unngå konfliktområder. Kommuneplanens arealdel skal også gjenspeile vassdragsvernet i Rauma, Lora og Jora med klassifisering av soner med ulike forvaltningskrav. Arealplanens retningslinjer omtaler senterutvikling, nærings- og oppholdsarealer, bomiljø, fritidsbebyggelse og friluftsområder nærmere. Det er aktuelt å lage en egen kommunedelplan for forvaltninga av verneområdene.

Rekreasjonsmessig vannbruk (DM9&10)

- Vannarealene i Lesja er større enn kommunens landbruksområder, med rik økologi og stort potensial for rekreasjonsmessig bruk for sportfiske, naturstudier, båtbruk, padling, rafting, skjøytning, skigåing, mm. Reiselivsutviklingen fører til økende bruk, trafikk og press både på elver og vann og i strandsonen. Fiskeforeninger og fjellstyret har allerede nedlagt et fortjenestefullt arbeid som kan videreutvikles både for bruk og vern. Både ut fra økologi, estetikk, støy, vannkvalitet, ulykkesrisiko og tilgjengelighet er det aktuelt å definere og håndheve felles retningslinjer som kan bidra til å regulere utnyttelsen med tanke på både vern og bruk. Dette kan gjelde brukstillatelser for vannsport, etablering av marinaer, opplag av båter, motorisert ferdsel, sportsfiske mm. Kommunen bør, med sikte på langsiktig vern og bruk, utvikle klare retningslinjer og oppsyn med at disse følges. Dette kan skje i samarbeid med fiskeforeningene, grendeutvalg, reiselivsbedriftene og hytteforeninger. Vannressursene i hoveddalføret er med i et nasjonalt overvåkingsprogram som forventes utvidet i forbindelse med implementering av EUs vanddirektiv.

Pressområder (DM9&10):

- Arealene vest i bygda er under størst press for ekspansjon med reiselivs- og hytteutbygging. Planfaglig er det påkrevd at arealdelplanene for Bjorli, Rånå, Einbu og Lesjaskog ses i sammenheng, med helheten i stedsutviklingen for øye. Hensyn til trafiksikkerhet må samtidig ivaretas ved videre utbygging. Dertil er det et trykk for mer hyttebygging og satsing på seterturisme på Dalsida. Disse aktivitetene kan komme i konflikt med verneformålet for

fjellområdene på begge sider av dalen, spesielt villtrekktrutene. Dette fordrer en miljøvirkningsutredning i forhold til forvaltningsplanen for verneområdene, før bestemmelse tas for Dalsida. Utbyggingers forhold til totalmiljøet skal vurderes grundig.

Medvirkning (DM9,12&13):

- I alt planarbeid i Lesja skal det være åpne prosesser der informasjon er tilgjengelig. Alle interessegrupper skal ha påvirkningsmulighet fram til endelige vedtak. Vedtak skal være tverrfaglige, konkrete og skape forutsigbare rammer for videre utvikling.

Økologi og lokal forvaltning (DM9):

- Lesja har et særskilt ansvar for å bevare høyfjellsøkologien, spesielt villreinen. Både i fjell og dalføre er det ellers også viktige vannlegemer og biotoper med en mangfoldig fauna og flora. I Aursjømagasinet, skal det sammen med fylkesforvaltningen og regulanten gjøres tiltak som i størst mulig grad tjener miljøhensyn. Vannlegemene ellers i Lesja skal gjennomgå samsvarende med krav om tiltak som sikrer god miljøtilstand i EUs vassdirektiv. Planer om eventuell ny 400 kV-line mellom Sunndalsøra og Vågåmo må ta omsyn til villreinens trekkveier. I samarbeid med regionene rundt skal det drives overvåking og lokal forvaltning som tar vare på det biologiske mangfoldet, inklusive leveområder og trekkveier for vilt mellom Vestland og Østland.

Ressursforvaltning (DM9&13) :

- Det legges opp til mer langsiktig forvaltning av grus- og vassressursene i kommunen, inklusive potensialet for småkraftverk. Arbeidet med den planlagte grusressursplanen må påskyndes for å opprettholde kontroll på geografisk fordeling og prioritering av nye forekomster som tas i bruk for anleggsvirksomhet. Nedlagte uttakssteder må undergå miljømessig rehabilitering. Likeens må avfallsdeponier være underlagt strenge miljøkrav og overvåking, og nyttbare grunnvannsressurser kartlegges, sikres og eventuelt klausuleres mot forurensning.

Energiproduksjon og – bruk (DM4, 9&10)

- I forbindelse med Aurareguleringen legger kommunen vekt på at igangværende vilkårsrevisjon skaper rammer for miljøforbedringer for fisk, vilt og landskap, samtidig med at produsert kraftmengde på årsbasis ikke svekkes. Lokalt vil man stimulere til energiøkonomisering og utnyttelse av miljømessig akseptable alternative energiløsninger både i eksisterende bygningsmasse og ved nye utbygginger i kommunen. Kommunen vil gjennomgå og følge opp mulighetene for bruk av bioenergi og vannbåren varme i alle kommunale nybygg, og samarbeide med Eidefoss AS om langsiktig energibruksstrategi for bygda.

Samfunnssikkerhet (DM10&13):

- Spørsmål om samfunnssikkerhet og forebygging av ulykker og krisesituasjoner henger sammen med både natur og menneskelige aktiviteter. Oppmerksomhet og dokumentert kunnskap skal særlig gjelde trafiksikkerhet, ekstremt vær og flom, ras, snøskred, brann- og eksplosjonsfare, forurensning av drikkevann, og andre forhold av betydning for samfunnssikkerheten. Kommunen skal til enhver tid ha en oppdatert og fyllestgjørende dokumentert samfunnssikkerhetsplan og beredskapsorganisasjon, med klare rutiner som årlig øves med realistiske kriseøvelser. Bolig- og hytteområder skal ved planlegging vies spesiell oppmerksomhet mhp trygghet og sikkerhet. Samfunnssikkerhet og ROS-analyse skal inngå som et pliktig element for vurdering ved utarbeidelsen av kommunens helhetlige arealplan, arealdelplaner og reguleringsplaner.

Global miljøutfordring (DM9,10&13):

- Klimaendringene gjør det strengt nødvendig å tenke globalt og handle lokalt. Endringene som skjer er på både kort og lang sikt en av de største utfordringene verdenssamfunnet, og mange vær- og klimautsatte lokalområder som Lesja står overfor. Lokalt er det ikke minst en utfordring å søke løsninger for energibruk og energikilder i transport, bosteder og næringsvirksomheter som reduserer klimaforurensning og andre virkninger på naturmiljøet. Dette kan være en fordel for økt utnyttelse av lokale skogs- og energiressurser.

4. SEKTORVIRKSOMHETENES HOVEDMÅL

Kommunens organisasjon for virksomhetsområdene skal fra forskjellige faglige vinkler bidra til kommunens totale utvikling. Alle sektorer skal medvirke til oppfyllelse av kommunens overordnede mål (se 1.1). Sektorenes handlingsplaner som rulleres hvert fjerde år vil gjenspeile de faglige vinklingene. Både sektorenes langsiktige hovedmål og handlingsplanenes utviklingsmål (se 1.3), skal være etterprøvbare i forhold til hva hver sektorvirksomhets tjenesteytelser skal måles mot. I det følgende gjengis den enkelte sektors langsiktige hovedmål for tydeliggjøring av hva hver sektor operasjonelt skal bidra med. Hovedmålene har gyldighet for hele perioden 2007-2020 med mindre man finner grunn til kursendring underveis. Det gis også oversikt over hvilke andre delplaner som er laget og har gyldighet for virksomhetene i den enkelte sektor.

4.1 Næring og utvikling.

I kommunens rolle som samfunnsutvikler er kunnskap, kontaktformidling, tjenester og tiltak for å ivareta og stimulere næringsutviklingen lokalt vesentlig. Næringslivet må på sin side ta høyde for at omstillinger og behovet for nyskaping hører til dagens orden. Bedriftsutvikling og drift innebærer dertil økonomisk risiko. Både nasjonalt og globalt er markedsliberalisering og konkurranse økende i alt næringsliv. Kravene til avkastningen på kapital øker. Også landbruket blir i økende grad konkurranseutsatt. Samtidig er ny kunnskap, teknologi og kommunikasjoner nødvendig for både å opprettholde eksisterende virksomheter, og skape nye. Adgangen til utvidete og voksende markeder øker i spenn med konkurransen.

I Lesja må næringsutviklingen ta utgangspunkt i bygdas geografiske konkurransefortrinn og befolkningens tradisjoner, kompetanse og ambisjoner, samt hva eventuelle eksterne næringsinteresser og innflyttere kan bidra med. Kommunen vil prioritere satsinger innenfor landbruk, videre utvikling av bygdas reiselivscluster, og drive oppsøkende virksomhet for å tiltrekke mulige nyetableringer.

Det er behov for å sette næringsutvikling sterkere på kommunens agenda og vurdere å gi en person et samlet ansvar for å holde i trådene og være pådriver for næring og utvikling i kommunen.

Hvilke deler av kommunens overordnede mål står i særlig fokus på dette området?

DM1: Utvikle bygdas arbeidsmarked og redusere økonomisk sårbarhet

DM2: Styrke arbeidsmarkedet og karrieremuligheter for kvinner

DM3: Fremme yrkesmuligheter, lærling- og praksisordninger som kan tiltrekke ungdom til å velge Lesja som bo- og arbeidssted.

DM4: Videreutvikle boligmarkedet og den lokale tekniske- og rekreasjonsmessige infrastrukturen.

DM9: Fremme bærekraftig forvaltning av kommunens landbruks-, utbyggings-, vassdrags- og verneområder og videreutvikle gavnlig næringsmessig bruk i disse områdene

DM13: Delta i interkommunalt og regionalt samarbeid til fremme av fellesinteresser for nærings-utvikling, kompetansestyrking, kulturelle tiltak, samfunnssikkerhet og bærekraftig naturforvaltning.

DM15: Markedsføre Lesja

DM16: Næringsutvikling, kultur & opplevelser og kompetansebygging prioriteres gjennomgående.

4.1.1 Hovedmål for sektorvirksomhetene

Jordbruk, - Landbrukskontoret skal:

- Arbeide aktivt for å utvide driftsgrunnlaget for grovforbasert husdyrhold i kommunen
- Medvirke til at det i landbruket legges vekt på å bedre utnyttelsen av beiteressursene både i bygda og i utmarks- og fjellområdene gjennom god driftsorganisering, fellestiltak og aktivt tilsyn.
- Intensivere arbeidet med kommunal tilrettelegging/planlegging og gi råd om finansiering av driftsbygninger i jordbruket. Overordnede hensyn er at alle husdyr i Lesja skal ha forskriftsmessige husforhold, og være ute på beite eller i luftegård minst åtte uker i året.
- Arbeide aktivt for å bidra til å redusere tap av husdyr grunnet freda rovdyr. Overordnet hensyn er at husdyrholdet skal ha høy etisk standard og at dyrevelferd skal vektlegges spesielt.
- Tilse at kommunal arealplanlegging og forvaltning skjer i samsvar med særlovene i landbruket og at arealressursene og strukturutviklingen i jordbruket stemmer overens med nasjonale føringer og

kommunens egne planer. Det skal legges vekt på å opprettholde en variert bruksstruktur med rom for ulike produksjoner. Omsynet til bosetting, jordvern og driftsmessig gode løsninger skal vektlegges spesielt.

- Legge vekt på å motivere og bistå gårdbrukerne til å utnytte mulighetene for å utvikle tilleggsnæringer knyttet til jordbruket.
- Se til at all produksjon og verdiskaping i jordbruket skjer med minst mulig forurensing til jord, luft og vann. I virksomheten skal hensyn til biologisk mangfold og kulturlandskap vektlegges. Det skal også arbeides for at landbrukets lokale tungtransporter langs offentlige veier skal være minst mulig.
- Stimulere til at ledig produksjonskapasitet (arbeidskraft og lokaler) blir utnyttet til alternative produksjoner.

Skogbruk, - Landbrukskontoret skal:

- Støtte skognæringen i å være en sikker råstoffleverandør til lokale og regionale treforedlingsforetak.
- Stimulere til at skogeierne gjennom skogbehandlingen arbeider mot å produsere virke av høy kvalitet.
- Stimulere til samarbeidstiltak innenfor skogbruket
- Legge grunnlag for at skogbruket sammen med landbruket for øvrig sikrer råstofftilgang til drift av etablerte bioenergianlegg.
- Se til at all skogbehandling og skogsdrift bygger på en hver tids gjeldende retningslinjer for bærekraftige og miljømessige prinsipper.
- Fokusere på skogen som en naturlig arena for rekreasjon og utøvelse av friluftaktiviteter.

Reiseliv, - Forutsetter kommunalt engasjement i Bjorli/Lesja Reiselivs destinasjonsledelse:

- Destinasjonsledelsen skal gjennom målrettet arbeid styrke Lesjas konkurransekraft og markedsposisjon ved å øke reisemålets attraktivitet og innfri gjestenes forventninger.
- Destinasjonsledelsen skal være en profesjonell koordineringsfaktor mellom reiselivsrelaterte næringsvirksomheter, kommunen, lokalbefolkningen (grunneiere, lag og organisasjoner) og gjestene i Lesja. Som koordinator er det ledelsens oppgave å planlegge, iverksette og følge opp de oppgaver destinasjonen prioriterer.

Fokus skal holdes på hele Lesja kommune med de kvaliteter og tilbud som finnes, og stimulere til utvikling av supplerende attraktive tilbud ut over de som tilbys i dag.

Nytenkning og nyskaping, - Rådmannens stab, - evt en næringsansvarlig pådriver skal:

- Holde god kontakt med og være rådgiver for næringsbedrifter og nye utviklingsinitiativer i Lesja.
- Utnytte lokale og eksterne ressurser og ressurspersoner i et nettverk for næringsutvikling i Lesja.
- Ta initiativer med stimulerende tiltak for nyskapende virksomheter både innenfor ny produksjon, videreforedling, service- og IT-basert næring.
- Drive planmessig oppsøkende virksomhet for å tiltrekke bærekraftige etableringer til kommunen.

4.1.2 Delplaner for næring og utvikling

• Kommunedelplan for næringsutvikling, Lesja kommune 2003-2006	• Grønne verdier: Beitebruksplan for Lesja kommune 2000-2004
•	•

4.2 Kultur og kirke

Hvilke deler av kommunens overordnede mål står i særlig fokus på dette området?

DM5: Opprettholde høy kvalitet i bygdas opplæringsmiljøer og tilstrekkelig antall barnehage- og skoleplasser.

DM7: Videreutvikle steder, tiltak og aktiviteter som kan underbygge det sosiale miljøet og lokale mangfoldet.

DM8: Vise åpenhet for innflytting og innflyttere.

DM11: Utnytte det enkelte grendelags konkurransemessige fortrinn i videre utvikling av kommunen.

DM12: Fremme lokaldemokratiet.

DM13: Delta i interkommunalt og regionalt samarbeid til fremme av fellesinteresser for næringsutvikling, kompetansestyrking, kulturelle tiltak, samfunnssikkerhet og bærekraftig naturforvaltning.

DM15: Markedsføre Lesja.

DM16: Næringsutvikling, kultur & opplevelser og kompetansebygging prioriteres gjennomgående.

4.2.1 Hovedmål for sektorvirksomhetene

Kulturkontoret

- Kulturen i Lesja har en egenverdi og er noe vi skal ta vare på og utvikle, - uavhengig av målbar økonomisk avkastning.

Kulturminner og museum

- Kommunen skal aktivt bidra til sterkere synliggjøring av bygdas tradisjoner og utnyttelse av bygdas kulturminner, kultur- og naturstier innbefattet.
- Det legges dertil vekt på å videreutvikle området Lesja sentrum - Bygdatunet – kirkas kvaliteter, og gjøre dette kjerneområdet til et knutepunkt for kultur- og naturbasert næringsliv.

Kirkelige tilbud

- Kirken i Lesja skal tilby og utføre de kirkelige handlinger og gudstjenester som hører kirkeåret, enkeltindivider og familier i menighetene og allmennheten til, og møte individuelle kontaktbehov og arbeidet i menighetene med åpenhet og omsorg.
- Kirkekontoret skal ivareta de administrative funksjonene som underbygger kirkens virke.
- Kirkene og menighetshus skal være naturlige samlingssteder, åpne for alle, og tjene både kirkelige formål og relevante kulturelle tilbud og arrangementer.

4.2.2 Delplaner for kultur og kirke

• Kommunedelplan for kulturvern 1995	• Kommunedelplan for idrett og fysisk aktivitet i Lesja 2006-2009
•	•

4.3 Oppvekst og kompetanse

Hvilke deler av kommunens overordnede mål står i særlig fokus på dette området?

DM3: Fremme yrkesmuligheter, lærling- og praksisordninger som kan tiltrekke ungdom til å velge Lesja som bo- og arbeidssted..

DM5: Opprettholde høy kvalitet i bygdas opplæringsmiljøer og tilstrekkelig antall barnehage- og skoleplasser.

DM8: Vise åpenhet for innflytting og innflyttere.

DM12: Fremme lokaldemokratiet

DM13: Delta i interkommunalt og regionalt samarbeid til fremme av fellesinteresser for næringsutvikling, kompetansestyrking, kulturelle tiltak, samfunnssikkerhet og bærekraftig naturforvaltning.

DM15: Markedsføre Lesja

DM16: Næringsutvikling, kultur & opplevelser og kompetansebygging prioriteres gjennomgående.

4.3.1 Hovedmål for sektorvirksomhetene

- **Barnehagene** i Lesja skal arbeide slik at alle barn, ut fra egne forutsetninger får delta i lek, aktiviteter og sosialt samspill. Gjennom dette skal hvert enkelt barn få erfaringer, oppleve mestring og få styrket identitet og positiv egenopplevelse
- **Grunnskolen** i Lesja skal gjennom en motiverende skolekultur sikre at hver elev opplever mestring og framgang faglig og sosialt.
- **PPT-tjenesten** skal ha kompetanse til å kunne hjelpe skoler og barnehager som ber om det, med systemrettet arbeid. Sakkunnskapsarbeidet skal baseres på utredningskompetanse, kompetanse om lovverk, og respekt for de som ber om tjenester.
- **Lesja og Dovre kulturskole** skal gi barn og ungdom lyst til å utvikle evner og anlegg innenfor ulike kreative kulturaktiviteter.
- **Lesja studiesenter** skal bli en dyktigere prosjektutvikler og alltid legge best mulig til rette for den som tar ulike kurs eller utdanningstilbud.
- **Lesja bibliotek** skal bedre utnytting av bibliotekets ressurser. Mer besøk og flere utlån.
- **Integreringsarbeid for flyktninger og innvandrere:** Lesja kommune skal legge til rette for at personer som flytter til bygda får nødvendig opplæring, informasjon og støtte. Den enkelte innflytter skal ut fra egne forutsetninger bidra aktivt til intensjonen om økonomisk og praktisk selvstendighet.

4.3.2 Delplaner for oppvekst og kompetanse

• Grunnskoleplan for Lesja kommune 2004 -2007	• Barnehage planer
•	•

4.4 Helse og omsorg

Hvilke deler av kommunens overordnede mål står i særlig fokus på dette området?

DM6: Opprettholde kapasitet og den høye kvaliteten i helse- og omsorgstilbudene i Lesja.

DM7: Videreutvikle steder, tiltak og aktiviteter som kan underbygge det sosiale miljøet og lokale mangfoldet.

DM8: Vise åpenhet for innflytting og innflyttere.

DM10: Ivareta forebyggende samfunnssikkerhetshensyn i relevante planer, og med nødvendig beredskap, rutiner og dokumentert lokalkunnskap for krisehåndtering.

DM13: Delta i interkommunalt og regionalt samarbeid til fremme av fellesinteresser for næringsutvikling, kompetansestyrking, kulturelle tiltak, samfunnssikkerhet og bærekraftig naturforvaltning.

4.4.1 Hovedmål for sektorvirksomhetene

Helse- og sosialtjenesten i Lesja kommune skal i samspill med NAV yte tjenester til kommunens innbyggere til fremme for sosial trygghet, god helse, - samt forebygge sykdom, skade og psykososiale problemer:

- **NAV kontoret** i Lesja skal bidra til å få flere i arbeid og aktivitet og færre på stønad. NAV skal gjøre det enklere for brukerne ved å tilpasse forvaltningen etter brukernes behov, og få en helhetlig og effektiv arbeids- og velferdsforvaltning. NAV Lesja vil søke å utføre sine oppgaver gjennom å være løsningsdyktig, tydelig, og tilstede for brukerne.
- **Kommunens legekantor** skal, innenfor gitte økonomiske rammer, yte et tilstrekkelig helse- og akutt-tilbud for alle som til enhver tid oppholder seg i Lesja. Kontoret deltar i forebyggende arbeid og bidrar med allmenn informasjon. Internt skal og kompetanse opprettholdes i alle ledd.
- **Psykisk helsearbeid** i kommunen skal bidra til selvstendighet, tilhørighet og styrke evnen til å mestre eget liv for mennesker med psykiske lidelser. Klientene skal møtes på en slik måte at de får muligheter til å bygge på de ressursene de har, bli i stand til å delta i dagliglivet igjen, og oppleve at det de gjør gir mening.
- **Helsestasjon- og jordmortjenesten** skal bidra til å forebygge sykdom og fremme god fysisk og psykisk helse hos blivende foreldre, barn og ungdom 0 – 20 år. Svangerskapsomsorgen skal sikre at svangerskap og fødsel forløper naturlig, og at morens somatiske og psykiske helse og sosiale velvære ivaretas. Fosterets helse ivaretas slik at barnet fødes levedyktig, uten sykdom eller skade.
- **Fysio- og ergoterapitjenestene** skal bidra til at innbyggerne med helseplager og nedsatt funksjonsevne får best mulig livskvalitet gjennom aktiv deltakelse i samfunnet. Tjenestens tilbud skal hindre utvikling av helseplager, lindre og redusere smerte og lidelse, opprette eller bedre funksjonsevnen og tilrettelegging for mestring av egen situasjon i skole, arbeid, hjem og fritid.
- **De hjemmebaserte tjenestene** skal gi innbyggerne riktige og tilpassede pleie- og omsorgstjenester til rett tid, slik at best mulig livskvalitet for den enkelte kan oppnås. Innbyggerne skal få bo i egne hjem lengst mulig, og skal ha trygghet for å få annen tilpasset bolig når behov oppstår. Tjenestene skal gis uavhengig av den enkeltes bosted, inntekt og ressurser og gi rom for bruker-medvirkning, ha høy kvalitet, og være en integrert del av kommunens totale tjenestetilbud.
- **Lesja sjukeheim** skal være et godt sted å bo for de som ikke er i stand til, for kort eller lang tid, å ivareta den grad av egenomsorg som trengs for å - bo hjemme, - bo i omsorg/trygdebolig, - bo i korttidsbolig ved Eldres Senter med de hjelpe- og støtteordninger som finnes i kommunen.
- **Hanslykkja** dagsenter for psykisk utviklingshemmede skal bidra til å fylle behovene for livskvalitet som et arbeid vanligvis dekker. Opplegget skal gi variasjon og struktur i hverdagen, samvær med andre mennesker og et meningsfullt innhold i dagen utenfor hjemmet.

4.4.2 Delplaner for helse og omsorg

• Kommunedelplan for helse- og sosialtjenester 2003 - 2006	• Rusplan 1998 – 2002
• Handlingsplan for pleie- og omsorgstjenesten i Lesja 2002-2005	• Handlingsplan for å styrke fosterhjemarbeidet 1998
• Handlingsplan for psykisk helse 2006 - 2010	• Forebyggende tiltak for barn og ungdom 2003-2006
• Smittevernplan 2004	• Plan for helsemessig og sosial beredskap i Lesja kommune 2006
• Lesja kommune planer for barnevernet 1993	• Handlingsplan for FYSAK/Folkehelse 2007-2008

4.5 Miljø, samfunnssikkerhet, areal- og ressursforvaltning

Hvilke deler av kommunens overordnede mål står i særlig fokus for dette området?

DM4: Videreutvikle boligmarkedet og den lokale tekniske- og rekreasjonsmessige infrastrukturen.

DM7: Videreutvikle steder, tiltak og aktiviteter som kan underbygge det sosiale miljøet og lokale mangfoldet

DM9. Fremme bærekraftig forvaltning av kommunens landbruks-, utbyggings-, vassdrags- og verneområder og videreutvikle gunstig næringsmessig bruk i disse områdene;

Fremme samfunnssikkerhet

DM10: Ivareta forebyggende samfunnssikkerhetshensyn i relevante planer, og med nødvendig beredskap, rutiner og dokumentert lokalkunnskap for krisehåndtering

DM13: Delta i interkommunalt og regionalt samarbeid til fremme av fellesinteresser for nærings-utvikling, kompetansestyrking, kulturelle tiltak, samfunnssikkerhet og bærekraftig naturforvaltning.

4.5.1 Hovedmål for sektorvirksomhetene

Miljø og ressurs

- Miljøseksjonen skal til enhver tid ha oppdaterte oversikter over nær- og fjernområders tåleevne og bærekraft, og medvirke i sårbarhetskartlegging. Slik informasjon skal inngå i beslutningsgrunnlag for arealforvaltningen og videre utvikling av næringsvirksomheter, infrastruktur og boområder.
- Lesja kommune skal samarbeide med andre styringsmakter, kommuner og regioner i forvaltningen av de felles fjellområdene, medregnet en god og langsiktig forvaltning av villrein og jerv. Heri inngår lokal forvaltning av Dovrefjell og Reinheimens verneområder.
- Miljøseksjonen skal samarbeide med lokale forvaltningsorganer for å sikre bærekraftig høsting av vilt, fisk og andre utmarksressurser.
- Kommunes planverk og forvaltning skal sikre at sørvestsiden av hoveddalføret fortsatt forblir den nasjonalt viktige trekkvegen for vilt mellom Øst- og Vestlandet som dette området er i dag.
- Kommunen skal med langsiktige planer tilrettelegge forvaltningen av grus- og løsmasseressurser.
- Kommunens fagsektorer skal tilse at vannressursene forvaltes i samsvar med EUs vanndirektiv.
- Kommunal forvaltning skal fremme god byggeskikk i bostedsområder og næringsvirksomheter.

Samfunnssikkerhet

- Kommunen skal til enhver tid ha godt dokumentert kunnskap gjeldende trafikkisikkerhet, ekstremt vær og flom, ras, snøskred, brann- og eksplosjonsfare, forurensning av drikkevann, og andre forhold av betydning for samfunnssikkerhet i Lesja.
- Kommunen skal til enhver tid ha en oppdatert og fyllestgjørende dokumentert samfunnssikkerhetsplan og beredskapsorganisasjon, med klare rutiner som øves i årlige kriseøvelser.
- Samfunnssikkerhet og ROS-analyse skal inngå som et pliktig element for vurdering ved utarbeidelsen av kommunens helhetlige arealplan, arealdelplaner og reguleringsplaner.

Arealplanlegging

- Arealplanleggingen skal sikre verdiskaping og næringsutvikling, medregnet landbrukets produksjonsområder, kulturlandskapet og kulturminner.
- Alle vedtatte planer skal være tilgjengelige via kommunens hjemmesider.
- Kartgrunnlaget for bruk til reguleringsplaner skal være godt nok, og enkelt fås fra kommunen
- Ved bruk av utbyggingsavtaler skal det sikres at berørte grendelag får utbytte av utbyggingen
- Alle planforslag fremmes digitalt og i tråd med kommunens retningslinjer for arealbruk
- Kommunen skal være bedre enn landsgjennomsnittet for behandling av plansaker, og ledende i regionen.
- Det skal oppnås bred tverrfaglig forståelse og samarbeid i utviklingen av nye arealplaner
- Det skal arbeides med å oppnå forståelse av at vern er en ressurs for kommunen, og kommunen har reell innflytelse på forvaltningen av sine vernede arealer.

4.5.2 Delplaner for miljø, samfunnssikkerhet, areal- og ressursforvaltning

• Naturvern og kulturvern 1988	• Rammeplan for avkjøringer
• Friluftslivsplan for Lesja 1987	• Trafikkisikkerhetsplan 2006-2009
• Plan for kommunal kriseledelse 1999	•

4.6 Teknisk service og infrastruktur

Hvilke deler av kommunens overordnede mål står i særlig fokus på dette området?

DM1: Utvikle bygdas arbeidsmarked og redusere økonomisk sårbarhet

DM3: Fremme yrkesmuligheter, lærling- og praksisordninger som kan tiltrekke ungdom til å velge Lesja som bo- og arbeidssted.

DM4: Videreutvikle boligmarkedet og den lokale tekniske- og rekreasjonsmessige infrastrukturen.

DM7: Videreutvikle steder, tiltak og aktiviteter som kan underbygge det sosiale miljøet og lokale mangfoldet.

DM9: Fremme bærekraftig forvaltning av kommunens landbruks-, utbyggings-, vassdrags- og verneområder og videreutvikle gunstig næringsmessig bruk i disse områdene.

DM10: Ivareta forebyggende samfunnssikkerhetshensyn i relevante planer, og med nødvendig beredskap, rutiner og dokumentert lokalkunnskap for krisehåndtering

DM13: Delta i interkommunalt og regionalt samarbeid til fremme av fellesinteresser for nærings-utvikling, kompetansestyrking, kulturelle tiltak, samfunnssikkerhet og bærekraftig naturforvaltning.

4.6.1 Hovedmål for sektorvirksomheten

Teknisk kontor skal drive kommunens tekniske virksomhet på en mest mulig kostnadseffektiv måte for å oppfylle brukernes behov og tilfredsstille offentlige krav. Kommunens innbyggere og fritidshuseiere skal ytes kommunaltekniske tjenester med god kvalitet til lavest mulig kostnad.

- Teknisk kontor skal gi en effektiv saksbehandling slik at brukerne av tjenestene kan gis en rask og kvalitetsmessig god service. Saksbehandlingen skal gjennomføres innen gitte tidsfrister innenfor juridisk forsvarlige rammer. Kommunen må sikre nødvendige ressurser for dette.
- Kontoret skal sørge for at Lesja til enhver tid skal ha oppdaterte digitale kart som gir tilfredsstillende kartgrunnlag for planlegging og utbygging i hele kommunen. Geodaplan skal styre prioriteringene og kartverket skal styrke beredskapen i planleggingen. Oppmålingstjenesten i kommunen skal utføres effektivt i samsvar med lovverket.
- Teknisk kontor skal tilrettelegge for at fastboende og tilreisende i Lesja sikres hygienisk tilfredsstillende drikkevann i tilstrekkelig mengde til en forsvarlig pris. Ledningsnett og installasjoner skal vedlikeholdes/skiftes ut slik at nettet til enhver tid kan transportere nødvendig vannmengde med tilfredsstillende kvalitet:
- Teknisk kontor skal tilse at avløpsvann fra bolig/fritidsbebyggelse og industri i Lesja tas hånd om på en miljømessig forsvarlig måte slik at en unngår forurensning av vassdragene lokalt og regionalt. Kommunale renseanlegg skal drives optimalt og holde utslippskravene til enhver tid.
- Teknisk kontor skal sammen med statlige- og fylkesveimyndighetene sørge for at vegnettet i kommunen sikrer tilfredsstillende kommunikasjon i alle deler av kommunen. Vegnettet skal betjene alle trafikanter, spesielt skal myke trafikanter sikres trygg ferdsel gjennom hele kommunen.
- Teknisk kontor skal gjennom planlegging og samarbeid med energi- og teleleverandørene i kommunen tilse at innbyggere og tilreisende har en sikker strømforsyning, samt medvirke i satsing på utvikling av alternative energikilder der dette er mulig. Alle innbyggerne skal i overskuelig fremtid gis mulighet for bredbandtilknytning.
- Gjennom interkommunalt samarbeid i NGR skal det sørges for at alt avfall håndteres på en miljømessig forsvarlig måte til riktig pris. Det skal satses aktivt på avfallsreduserende tiltak.
- Lesjas innbyggere, tilreisende og næringsliv skal sikres betryggende brannberedskap gjennom samarbeid med Dovre om felles brannvern. Brannforebyggende arbeid skal vektlegges på alle plan.
- Teknisk kontor skal medvirke til at det til enhver tid er ledige byggeklare boligtomter i alle grender i kommunen. Kommunale bygg skal gis tilfredsstillende vedlikehold og oppgradering og holdes på dagens nivå.

4.6.2 Delplaner for teknisk service og infrastruktur

• Geodaplan for Lesja kommune 2003-2005	• Rammeplan for avløp
• Plan for kommunal kriseledelse 1999/2004	• Trafikksikkerhetsplan 2006-2009
• Rammeplan for vassforsyning	•

4.7 Organisasjon, økonomi og forvaltning

Hvilke deler av kommunens overordnede mål står i særlig fokus på dette området?

DM1: Utvikle bygdas arbeidsmarked og redusere økonomisk sårbarhet.

DM8: Vise åpenhet for innflytting og innflyttere.

DM9: Fremme bærekraftig forvaltning av kommunens landbruks-, utbyggings-, vassdrags- og verneområder og videreutvikle gunstig næringsmessig bruk i disse områdene.

DM10: Ivareta forebyggende samfunnssikkerhetshensyn i relevante planer, og med nødvendig beredskap, rutiner og dokumentert lokalkunnskap for krisehåndtering.

DM12: Fremme lokaldemokratiet.

DM13: Delta i interkommunalt og regionalt samarbeid til fremme av fellesinteresser rundt nærings-utvikling, kompetansestyrking, kulturelle tiltak, samfunnssikkerhet og bærekraftig naturforvaltning.

DM15: Markedsføre Lesja

4.7.1 Hovedmål for sektorvirksomheten

DM14: Kommunen skal ha en utviklingsrettet organisasjon og opprettholde inntekter og en personal- og økonomiforvaltning som er fleksibel og fremmer kostnadseffektivitet og kunderettet tjenesteyting.

Personal- og lønnskontoet skal:

- På kommunens vegne være en attraktiv arbeidsgiver, være punktlig med avlønning, og profesjonell i rekrutteringsprosesser.
- Motivere for endringsvillighet i organisasjonsutvikling.
- Samarbeide godt med nabokommuner, og være positiv bidragsyter i det regionale samarbeidet.
- Til enhver tid ha et tilfredsstillende internkontrollsystem
- Være en inkluderende arbeidsgiver.
- Tilrettelegge for utenlandske arbeidstakere.
- Opprettholde et lavt sykefravær.
- Arbeide aktivt for å sikre at kommunen til enhver tid har nok fagfolk og gode ledere.
- Arbeide aktivt for til enhver tid å ha 2 lærlingplasser internt.

Økonomi

- Alle ledere skal ha god økonomistyring slik at kommunen opprettholder størst mulig økonomisk handlefrihet.
- Politiske organ skal styre slik at lånegjelda forblir lav, og medvirke til oppbygging av fondsreserver
- Framtidig driftsresultat bør være minst 5% av driftsinntektene
- Kommunen skal være en aktiv eier av kraftaksjer.
- Kommunen skal sørge for løpende rapportering til KOSTRA
- Gjennom regnskap og årsrapportering sørge for evaluering av økonomi og tjenester.

4.7.2 Delplaner for organisasjon, økonomi og forvaltning

• Kompetanseplan 2006-2009	• Arkivplan 2002
• Bemanningsplan 2006-2009	• Økonomiplaner
• Informasjonsplan for Lesja kommune 1996/97	•

4.8 Regionalt og interkommunalt samarbeid

Hvilke deler av kommunens overordnede mål står i særlig fokus på dette området?

DM1: Utvikle bygdas arbeidsmarked og redusere økonomisk sårbarhet.

DM4: Videreutvikle boligmarkedet og den lokale tekniske- og rekreasjonsmessige infrastrukturen.

DM5: Opprettholde høy kvalitet i bygdas opplæringsmiljøer og tilstrekkelig antall barnehage- og skoleplasser;

DM6: Opprettholde kapasitet og den høye kvaliteten i helse- og omsorgstilbudene i Lesja;

DM13: Lesja kommune skal delta i interkommunalt og regionalt samarbeid til fremme av fellesinteresser rundt næringsutvikling, kompetansestyrking, kulturelle tiltak, samfunnssikkerhet og bærekraftig naturforvaltning.

DM15: Markedsføre Lesja

4.8.1 Deltakelse i regionale og interkommunale fellesskap

Lokalt ansvar

1. Regionrådet for Nord-Gudbrandsdalen		Ordfører
2. "Nasjonalparkriket", felles markedsføring for reiseliv i Norddalen		Bjørli/Lesja reiseliv
3. Museene i Nord-Gudbrandsdal		Museumskonsulenten
4. Villreinfangsten som verdensarv	4 fylker m. kommuner	Museumskonsulenten
5. Dovrefjellsrådet	8 kommuner	Ordfører
6. Kontaktutvalget for Reinheimen nasjonalpark	6 kommuner	Ordfører
7. Livskraftige kommuner	KS/regionalt prosjekt	Ordfører
8. Tilflytter prosjekt (Nederlendere)	Lesja & Lom	Ordfører
9. Regionalt tilflytterprosjekt	6 kommuner	Ordfører
10. Gudbrandsdalen lufthavn	Norddalskommunene	Ordfører
11. Felles ambulansetjeneste	- " -	Kommunelegen
12. Felles vaktjeneste for jordmødre	- " -	Kommunelegen
13. Kompetanseutvikling i grunnskolen	- " -	Oppvekstssjef
14. Pedagogisk/psykologiske tjenester PPT	- " -	Oppvekstssjef
15. Kulturskolen,	i samarb m Dovre	Oppvekstssjef
16. Voksenopplæring	- " -	Oppvekstssjef
17. Legevaktjeneste	- " -	Kommunelegen
18. Barneverntjenesten	- " -	NAV-leder
19. Brannvern	- " -	Teknisk sjef
20. Renovasjon/vann/avløp	- " -	Teknisk sjef
21. Interkommunal styringsgruppe for Aurarevisjon	Nesset&Sunndal	Ordfører/koordinator
22. NAV Nord-Gudbrandsdal	Norddalskommunene	NAV-leder

4.8.2 Nettsteder/planer med mer informasjon om samarbeidsordningene

1. http://www.nord-gudbrandsdal.no/	2. www.nasjonalparkriket.no/
3. http://www.gbdmuseum.no/	4. http://www.villreinfangst.no/
5. http://www.dovrefjellradet.no/	6. Under etablering mellom kommunene
7. http://www.livskraftigekommuner.no/	8.
9. http://www.nord-gudbrandsdal.no/	10.
11. http://www.ng-ambulanse.no/	12.
13. Strategisk kompetanseutviklingsplan 6K	14. Handlingsplan for PPT under forberedelse
15. Handlingsprogram under forberedelse	16.
17. http://www.lesja.kommune.no/	18. http://www.lesja.kommune.no/
19. http://www.lesja.kommune.no/ natur&milj	20. http://www.lesja.kommune.no/
21. http://www.lesja.kommune.no/	22. http://www.NAV.no/